

Vlaams
Parlement

vergadering **C28**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 5 november 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanbevelingen van de Stroomgroep Financiering omtrent de financiering van de energie- en klimaattransitie – 249 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebrek aan controle bij de export van plastic afval – 241 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de export van Belgisch plastic bedrijfsafval naar Turkije – 245 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afsluiten van het drinkwaternet bij kwetsbare gezinnen – 208 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de recent gepubliceerde waterstatistieken, daarbij inbegrepen het aantal afsluitingen – 221 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) inzake de toepassing van het algemeen waterverkoopreglement – 235 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Lise Vandecasteele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende waterfactuur – 337 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe kapbeleid van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de communicatie daarover – 254 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aangepaste kapbeleid van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) – 346 (2019-2020)	29
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) – 206 (2019-2020)	36
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de asbestinzameling op containerparken en aan huis – 290 (2019-2020)	41

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de op Geopunt Vlaanderen gepubliceerde kaart van de jachtterreinen en de wildbeheerseenheden
– 292 (2019-2020)

45

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de luchtkwaliteit in Vlaanderen en het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030
– 330 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen vervat in het nieuwe luchtbeleidsplan 2030
– 343 (2019-2020)

49

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanbevelingen van de Stroomgroep Financiering omtrent de financiering van de energie- en klimaattransitie – 249 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, mijn vraag om uitleg betreft de governance rond de energie- en klimaattransitie. Dat gaat dus verder dan alleen het beleidsveld energie en belangt uiteraard iedereen in deze commissie aan.

Het is eigenlijk een vraag naar de opvolging van de aanbevelingen van de Stroomgroep Governance die een publicatie heeft gemaakt met een elftal aanbevelingen. Zoals u weet, is de governance van het energie- en klimaatbeleid een heikel thema. Denk aan de processies van Echternach die gelinkt zijn aan de samenwerkingsakkoorden die we moeten sluiten bij de uitvoering van het energie- en klimaatbeleid in dit land.

Er zijn heel wat aanknopingspunten in het regeerakkoord die een antwoord kunnen bieden op de terechte vragen van de Stroomgroep Governance inzake energie- en klimaattransitie. Ze hebben elf aanbevelingen opgesteld.

Eén, werk maken van een datastrategie en een verzekerde, objectieve en onafhankelijke monitoring en rapportage. Als die aanbeveling wordt bewerkstelligd, zal dat collega Andries Gryffroy heel veel plezier doen. Twee, investeren in beleidsonderbouwing en -evaluatie; drie, de maatschappelijke betrokkenheid versterken; vier, stimuleren van brede en inclusieve energiegemeenschappen; vijf, zorgen voor communicatie gericht op gedragsverandering; zes, een gebiedsgerichte bottom-upprogrammawerking opstarten; zeven, samenwerking van bedrijven en kennisinstellingen; acht, zorgen voor duidelijke plan- en beleidsprocessen en een heldere visie; negen, het verbreden van de beleidsagenda; tien, sterker inzetten op uitvoering van beslist beleid en ten slotte, elf, het versterken van de bestuurlijke capaciteit om dat te kunnen doen.

Heel wat van die aanbevelingen waren eigenlijk ook al terug te vinden in de klimaat-resoluties die we hier in de vorige legislatuur hebben goedgekeurd, onder andere rond die dataverzameling, het uitbouwen van een sterkere administratie en rapportering, het uitbouwen van een draagvlak en het zoeken naar overleg met de maatschappelijke stakeholders die belang hebben bij deze energie- en klimaattransitie.

Minister, we hopen dat u daarvan werk zult maken. Hoe kijkt u naar die aanbevelingen?

Op welke manier, met welk budget en binnen welke timing zult u die elf aanbevelingen tegemoetkomen en omzetten in het beleid?

En meer specifiek, hoe zult u het middenveld en de betrokken sectoren betrekken bij uw klimaat- en energiebeleid?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik wil de Stroomgroep Governance en ook alle stakeholders die hieraan hebben gewerkt, bedanken voor het zeer uitvoerige werk. Ze hebben heel grondig analyzewerk verricht en ook heel wat constructieve voorstellen gedaan.

Vorige week heb ik in de commissie gezegd dat Vlaanderen een tandje zal moeten bij steken om de doelstellingen voor 2030 te bereiken. Het is nu tijd voor actie. Daarover zijn we het allemaal eens.

De elf aanbevelingen die u hebt opgesomd, passen wat mij betreft dan ook in het actiegeoriënteerd kader. Het zou mij nu te ver leiden om de elf aanbevelingen van de Stroomgroep een voor een in detail te overlopen. Maar ik wil toch graag even stilstaan bij een aantal elementen en principes.

Zowel wat betreft de datastrategie, -monitoring en -rapportage, als voor de beleidsonderbouwing en -evaluatie is het belangrijk om de klimaat- en energie-governance zo te organiseren dat de voortgang op vlak van broeikasemissies, maar ook de kosten en baten transparant en effectief worden gemonitord. Op die manier kunnen wij ook bijsturen wanneer dat nodig is. En daarom wil ik ook, in lijn met de aanbevelingen van de Stroomgroep, inzetten op een meer transparante rapportering, die veel korter op de bal kan spelen. Europa, de Europese regels, schrijven een tweejaarlijkse rapportering voor. Ik wil het voorstel doen om ook tussentijds te rapporteren en de belangrijkste indicatoren van het energie- en klimaatbeleid jaarlijks beschikbaar te stellen aan het publiek en uiteraard aan het parlement.

Om het klimaat- en energiebeleid in praktijk om te zetten en het beleid te realiseren, is het belangrijk te weten, zoals ik al meermaals heb gezegd, dat klimaat een zaak is van ons allemaal. Je kunt als overheid heel wat maatregelen nemen, maar ik denk echt wel dat we de doelstellingen kunnen halen tegen 2030 als iedereen, heel de samenleving, zijn steentje bijdraagt. Dat vraagt natuurlijk een maatschappelijke gedragenheid. Ook op dit vlak kan ik de aanbevelingen van de Stroomgroep Governance bijtreden. Het debat rond klimaatbeleid verloopt vandaag erg gepolariseerd. Voor een deel van de bevolking is het beleid onvoldoende daadkrachtig, anderen voelen zich bedreigd en vrezen dat het klimaatbeleid hun veel zal kosten of hun levenswijze zal aantasten. Ik denk dat we inzake klimaat en energie vooral de wetenschappen moeten volgen en slimme en goede keuzes maken, in een samenwerking tussen burgers, middenveld, politiek en administratie. Ook ondernemers en kennisinstellingen zijn daarbij heel cruciaal. Ik heb de afgelopen weken heel wat mensen gezien. Velen onder hen hebben meegegeven dat ze de handen uit de mouwen willen steken. De sense of urgency is er bij al deze actoren. Enkel door iedereen te betrekken, creëren we het nodige draagvlak. Ik denk dat het daar misschien in het verleden wat aan schortte. Aan dat draagvlak zullen wij allemaal moeten werken en ik zal daar als minister heel fel aan trekken.

Ook in heel wat andere aanbevelingen van de Stroomgroep kan ik mij vinden. De uitwerking van een regelgevend kader voor de uitbouw van lokale energiegemeenschappen is heel belangrijk. Dat zal ervoor zorgen dat burgers, lokale overheden en ondernemingen aangezet worden om een actieve rol te spelen en om de voordelen van de transitie te kunnen plukken. Ik wil ook benadrukken dat de effectieve uitvoering van beslist beleid ervoor zal zorgen dat de broeikasgasemissies zullen dalen en dat Vlaanderen minder energie zal gebruiken en meer hernieuwbare energie zal produceren, want daar draait het uiteindelijk om. Wij moeten beslist beleid echt uitvoeren in de praktijk. Ik besef dat de uitdagingen groot zijn. De bestuurlijke capaciteit zal versterkt worden om ze aan te gaan. Op het Vlaamse niveau zal er een stap in die richting worden gezet door het klimaat- en energiebeleid meer coherent en gestroomlijnd te voeren.

Wat betreft de vraag over de benodigde budgetten en de timing voor het operationaliseren van die elf aanbevelingen, moet u nog heel even wachten want het is nog te vroeg om daar een uitspraak over te doen. We zijn niet alleen deze maar ook andere maatregelen nog grondig aan het analyseren. Uiteraard zal daar een budget op worden geplakt, dat is de evidentie zelf.

Ik zal ook zo snel mogelijk een participatietraject opstarten waar alle belanghebbenden bij betrokken zullen worden. Hoe dat traject er in de praktijk zal uitzien, zal de komende maanden nog verder worden uitgewerkt. Ik wil in ieder geval de verschillende maatschappelijke actoren – burgers, middenveld, ondernemingen en

alle overheden – erbij betrekken en hen constructief en creatief laten samenwerken. Ik zal daarom ook samen met de betrokken administraties en stakeholders op korte termijn bekijken hoe we dit overleg verder kunnen uitstippelen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. U vraagt geduld. Dat is nu net een van de zaken waar ik minder goed in ben. Ik ben alleszins blij met de aanzetten van antwoorden die u geeft. Een jaarlijkse rapportage rond de data en het energie- en klimaatbeleid is bijzonder nuttig voor het beleid. Minister, ik zou ook durven vragen dat u die rapportage eerst en vooral telkens aan het parlement bezorgt zodat we die jaarlijkse rapportage hier in de commissie hebben. Op die manier kunnen we het debat op een goede manier structureren.

Ik ben ook blij dat u wetenschappelijke expertise wilt valoriseren in uw beleid. Er was al het klimaatpanel. Dat heeft aanbevelingen gedaan. Hoe gaat u daarmee om? Er was ook de suggestie om een klimaatraad op te richten. Wilt u daar werk van maken in het kader van het participatietraject dat u hebt aangekondigd? Hoe ziet u de rol van een dergelijke raad?

Voor de lokale energiegemeenschappen moet er decreetgevend werk gebeuren. Minister, wat is de timing?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik wil me graag aansluiten. Ik heb intussen ook een vraag om uitleg ingediend over de aanbevelingen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), maar niet over de Stroomgroep Financiering. Ik heb de indruk dat ik niet de enige ben. Ze sluiten natuurlijk bij elkaar aan en ze maken deel uit van eenzelfde proces binnen de SERV.

Minister, ik ben het helemaal eens ben met alle ambities om met iedereen aan tafel te gaan zitten, te praten, te overleggen, vooruitgang te evalueren enzovoort. De opmerking en het rapport van de Stroomgroep Financiering binnen de SERV zijn erg duidelijk: het praten en het met elkaar gezellig samenzitten en de kampvuur-kumbaya-oefeningen – die ik waarschijnlijk nog veel liever heb dan u – betekenen op zich... Ik wil zelfs mijn gitaar meebrengen. Ik wil bij deze een afspraak maken: ik wil een gitaar meebrengen als u de aanbevelingen van de SERV en hun inschattingen respecteert die zeggen dat er ongeveer 6 tot 13 miljard euro extra publieke en private investeringen per jaar nodig zullen zijn – dat zijn extra middelen van ongeveer 1 tot 3 procent van het bruto nationaal product (bnp) – alleen al maar om de rendabele, positieve, nuttige en noodzakelijke investeringen te doen.

Minister, mijn vraag is heel simpel – en ik neem aan dat het niet de laatste keer is dat we ze zullen stellen, want ook bij de begrotingsbesprekingen zal ze ongetwijfeld terugkomen –: is het de moeite dat ik mijn gitaar meebreng of zult u met lege handen naar het kampvuur komen? In dat geval ben ik niet bereid om liedjes te zingen.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): We kunnen het zeker met een aantal dingen eens zijn, zoals over de rapportage. We zijn ook een groot voorstander van het participatietraject en willen veel overleg, maar de stroomgroepen, waarvan nu de resultaten bekend zijn, zijn een voorbeeld van zo'n participatie. Heel veel partijen hebben mee rond de tafel gezeten. Het was net het opzet om alle kennis en engagement rond de tafel te zetten en die resultaten zijn er nu.

Minister, gaat u nu nog eens hetzelfde rondje draaien of een ander rondje? Ik denk dat er heel interessante conclusies getrokken zijn in de schoot van de SERV – een

initiatief van uw voorganger. Het is dus belangrijk dat er nu met die conclusies ook effectief iets gebeurt. Ik sluit me dus aan bij de collega's.

Wat u ook zegt – en dat stemt me heel tevreden – is dat u de wetenschap zult volgen. Als ik het regeerakkoord lees en ik kijk naar wat de wetenschap zegt over wat er voor klimaatverandering nodig is, dan staat dat in schril contrast met elkaar. Ik denk dus dat we beter moeten luisteren naar de wetenschap die aan de alarmbel trekt, elke dag opnieuw. Steeds meer wetenschappers zeggen dat er op het terrein echt actie moet komen. De technologieën bestaan voor een groot deel. Het wordt nu tijd dat we in gang schieten, maar ik denk dat dat absoluut niet blijkt uit het beleid tot nu toe en eigenlijk ook niet uit de intenties die deze regering tot nu toe heeft geformuleerd. Ik hoop dat in het Klimaatplan, waarover we het later zullen hebben, de kloof tussen wat de wetenschap vraagt en vaststelt, en het beleid kleiner zal worden gemaakt.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, collega's, ik wil toch even iets verduidelijken. Er zijn vijf verschillende stroomgroepen: energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, energie- en klimaatgovernance – daarover is het al een beetje gegaan –, financiering en flexibiliteit met de 'local energycommunities' enzovoort. Er is dus op vijf fronten werk te verrichten. Collega Tobback, in de vraag van collega Bothuyne zijn inderdaad governance en financiering een beetje door elkaar gehaald.

Ik heb een aantal punten. Collega Steenwegen, de wetenschap vraagt het klimaatpanel waarnaar collega Bothuyne ook verwijst, een robuuster klimaatgovernance, lees klimaatbeleid. Ik hoor de minister zo goed als zeggen dat er een klimaatbegroting komt, een wetenschappelijk geverifieerde stand van zaken met een evolutie jaar na jaar, met hoeveel geld welke maatregelen kosten en vooral met hoeveel klimaatwinst ze opleveren. Dat is, denk ik, het objectiveren van de informatie zodat het debat zuiver kan worden gevoerd en geen praatbarak hoeft te worden.

De SERV heeft zijn werk gedaan, of toch een deel van het werk. Dat is natuurlijk een stuk van het middenveld. Als u participatie aanhaalt, als u verwijst naar de verschillende actoren, dan is dat niet alleen het gestructureerde middenveld. Dat gaat ook over burgers. Dat gaat over uitleg geven: als men vooruitgang wil boeken, welke impact zal dat dan hebben? Als we forser willen gaan in de CO₂-reductie inzake mobiliteit, welke impact gaat dat dan hebben? Hoe kunnen we die maatregelen mitigeren?

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de zwakkere groepen inderdaad niet het hardst getroffen worden? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de klimaat- en energietransitie een rechtvaardige transitie wordt? Daar is veel meer voor nodig dan specialisten die in een zaal als deze hun knappe koppen bij elkaar steken en – ongetwijfeld zeer waardevol – advies leveren. Het rapport, zeker van mevrouw Bolle, is natuurlijk een zeer degelijk werkstuk.

Ik lees in de aanbeveling: "Bewaak de impact en verdelingseffecten." Wel, ik denk dat u groot gelijk hebt, minister, met een effectief participatietraject kunt u veel transparantie bieden en uitleggen waar het om gaat.

Mijnheer Tobback, u wilt focussen op de kwetsbare groepen. Daar lijkt wel een terechte vraag te zijn. Hoe krijgen we financiering los, niet alleen door de sluisen van de overheidsschuld open te trekken maar ook door het privékapitaal te mobiliseren? Dat mag niet alleen op een manier dat de rijken nog rijker kunnen worden door een klimaattransitie. Er zijn mensen die vermogens hebben. Er staat 280 miljard euro op de Belgische en Vlaamse spaarboekjes. Hoe kunnen we dat geld kunnen inschakelen om in een duurzame investering te participeren?

Minister, voorziet u initiatieven om te proberen het private kapitaal bij particulieren en bedrijven mee in te schakelen om ervoor te zorgen dat de klimaattransitie er eentje wordt van rechtvaardigheid en vooruitgang?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhale Demir: Dank u wel collega's, voor alle tussenkomsten.

Wij hebben het advies van het klimaatpanel gekregen, met heel concrete maatregelen. We gaan die op 15 november bekijken. Ik heb aan de minister-president gevraagd dat hij daar bij is en ook alle betrokken ministers. Ik denk aan minister Crevits, maar ook aan minister Peeters en minister Diependaele met Wonen. Alle voorstellen hebben ook op hun bevoegdheden impact.

Ik begrijp dat heel veel collega's verwijzen naar het studiewerk. Voor alle duidelijkheid, het klopt dat ik niet nog eens alle studiewerk ga overdoen. Het werk ligt er. Er zijn heel veel adviezen. Er wordt ook verwezen naar de SERV. We zijn goed aan het analyseren wat we kunnen meenemen en wat niet. Vergeet niet, het gaat over 3 tot 12 miljard euro per jaar.

Zoals de heer Schiltz aangeeft, moeten we naar heel de maatschappij gaan kijken. Hoe kunnen we die uitdaging aangaan? Het werk dat is gebeurd, gaan we in ons Vlaams energie- en klimaatplan – een coherent plan – allemaal opnemen om tot een robuust plan te komen dat we vanaf december kunnen uitrollen. U hoeft niet bang te zijn: ik zal het studiewerk niet overdoen. We hebben genoeg nagedacht over het hoe en wat. Het regeerakkoord geeft een richting aan. Ik wil nu verdergaan in het klimaat- en energieplan.

Dat zal ook geld kosten, budgettair zal dat in de beleidsnota zitten, volgende week of wanneer dat hier aan bod komt. In het klimaat- en energieplan, dat ik in december naar de regering zal brengen, zal een luik budgettering zitten.

Ik vind het heel belangrijk dat de Vlaming mee is in het verhaal. We kunnen maar een goed klimaat- en energieplan uitrollen als daar ook een draagvlak voor is en als iedereen mee is in het verhaal. Iedereen mee in het verhaal wil ook zeggen: hoeveel gaat het kosten op mijn energiefactuur? Voor de gezinnen is dat heel belangrijk.

Ja, mijnheer Tobback, u bent weer aan het rollen met uw ogen, maar u weet ook...

Bruno Tobback (sp.a): Een persoonlijk feit, minister, u hebt bijzonder veel aandacht voor mijn gelaatsuitdrukking, wat ik uiteraard apprecieer, maar ik weet niet of dat zo verstandig is van u. Eigenlijk hadden de vragen weinig te maken met plastic flessen. Die vraag zullen we later nog behandelen. Ik raad u aan om het rapport van de financieringsgroep eens te bekijken. Dat zegt heel duidelijk dat als u het nu niet doet, u de lasten en de problemen doorschuift naar volgende generaties, met inbegrip van hogere energiefacturen.

Al die blablabla doet mijn ogen rollen, want u antwoordt niet op mijn vraag. U bent alleen maar bezig met hoe mijn ogen zich bewegen. Ze bewegen zich enigszins wanhopig doordat u de rapporten die we blijkbaar allemaal hebben gelezen, nog niet hebt gelezen en naast de kwestie probeert te antwoorden.

De voorzitter: Collega Tobback, een persoonlijk feit dient niet om een nieuwe vraag te stellen of te repliceren.

Minister Zuhale Demir: Mijnheer Tobback, ik ben Trump niet. Ik denk dat u dat heel lastig vindt, maar deze regering heeft heel ambitieuze doelstellingen opgenomen in het regeerakkoord. Ik als minister zal die uitvoeren. Ik weet dat u dat

niet plezant zult vinden, maar ik zal het wel doen. In december zal ik met een klimaat- en energieplan komen, dat haalbaar en realistisch is, ook voor het volk op straat.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik ben tevreden met uw laatste antwoorden, en zeker met uw geloofsbelijdenis in ons regeerakkoord. Het zal inderdaad een grote uitdaging zijn om dit waar te maken. Ik ben het fundamenteel oneens met collega's als de heer Steenwegen die het regeerakkoord nog altijd niet hebben gelezen, en niet zien dat we de meest ambitieuze tekst over energie en klimaat hebben geschreven die ooit door een Vlaamse Regering is goedgekeurd als leidraad voor het beleid. Het zal een uitdaging zijn om dat waar te maken. Ik hoop dat u inderdaad luistert naar de wetenschap en de stakeholders die hieromtrent al heel wat werk hebben verricht, dat u de rapportage en dataverzameling ook decretaal gaat verankeren en ervoor zorgt dat het parlement in de eerste lijn hierin een belangrijke rol kan spelen.

Minister, tot slot roep ik u op om deze uitdaging samen met de lokale besturen aan te gaan. Ook dat is een belangrijk onderdeel van de aanbevelingen inzake governance van het klimaat- en energiebeleid. Wordt ongetwijfeld vervolgd, collega's.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebrek aan controle bij de export van plastic afval – 241 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de export van Belgisch plastic bedrijfsafval naar Turkije – 245 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, dit is een heel belangrijke vraag om uitleg, die ik samen met mevrouw Schauvliege zal stellen. Ze gaat over hetzelfde thema als de vragen die ik tijdens de vorige commissievergadering heb gesteld.

Ik wil beginnen met een boutade. De productie van plastic is sinds 1950 van 2 miljoen ton naar 380 miljoen ton vandaag geëvolueerd. De voorspellingen zeggen dat er een verdubbeling zal zijn tegen 2035, en een verviervoudiging tegen 2050 wereldwijd. Dat zijn geen al te fraaie cijfers, integendeel.

Maar België is ook wereldtop in de export van plastic afval. In 2018 voerde ons land meer dan een half miljoen ton uit. Daarmee staan we vierde op de wereldranglijst – niet iets om fier op te zijn – en zijn we goed voor bijna 7 procent van de totale export van plastic afval. Alleen de Verenigde Staten, Duitsland en Japan gaan ons land voor. In z'n eentje haalt België nog altijd de top tien van exporterende landen.

Sinds 2018 is er een Chinees invoerverbod waardoor ons land op zoek moest naar een nieuwe markt. Turkije werd de laatste jaren bijzonder populair als afzetmarkt voor ons plastic afval. Waar België in 2016 nog maar 3000 ton naar Turkije verscheepte, steeg dat in 2018 explosief naar 71.425 ton. U hoort het goed: 71.425 ton.

Maar uit onderzoek dat Knack voerde, blijkt dat het Turkse ministerie van Milieu onlangs meer dan duizend afvalwaterzuiveringsinstallaties onderzocht, en bijna de helft werkte niet naar behoren. Zorgwekkend. De twee grootste rivieren in de streek behoren bij de meest vervuilde ter wereld. Beide monden uit in de Middellandse Zee. Het zuiden en het zuidoosten van Turkije hebben de hoogste kustlijnvervuiling ter wereld. Dat maakt Turkije, na Egypte, de grootste verantwoordelijke voor de plasticvervuiling van de Middellandse Zee. Uit onderzoek blijkt dat 74 procent van het oppervlaktewater vervuild is, en het is wel westers plastic dat daar een grote rol in speelt.

We exporteren plastic afval naar landen waar onze ministers er geen 100 procent zicht op hebben wat er precies gebeurt. Uit onderzoek blijkt dat ons land hierdoor mee de oorzaak is van die grote vervuiling van de Middellandse Zee. Dat is niet enkel schadelijk voor ons imago maar vooral ook zeer schadelijk voor ons milieu, en daar maak ik mij de meeste zorgen om.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Ik hoop van wel. Zult u hierover in overleg gaan met alle andere bevoegde ministers? Het is immers een problematiek die u niet alleen kunt oplossen. Gaat u ermee akkoord dat ons land enkel mag exporteren naar landen waar we 100 procent zekerheid hebben dat hun bedrijven op een correcte manier ons afval recyclen? Ik refereer aan het voorstel dat klaarligt om te verbieden buiten de Europese Unie te exporteren omdat je er dan een veel beter zicht op krijgt. Dat hangt aan elkaar vast. Dat debat moeten we zeker ook meenemen. Bent u bereid de export naar de landen waar deze zekerheid niet bestaat, op te schorten? Hoeveel van het plastic dat we in België gerecycleerd noemen, wordt in België ook echt gerecycleerd? Hoeveel wordt binnen de EU-landen gerecycleerd? Hoeveel wordt buiten de EU gerecycleerd? Ik refereer opnieuw aan mijn opmerking over het voorstel over een verbod op export buiten de Europese Unie.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik sluit me aan bij de vragen van collega Vandenbergh. Ik heb datzelfde artikel in Knack gelezen en was er ook verbolgen over. Ik ga niet het hele exposé herhalen, maar enkel de aanvullende punten naar voren brengen.

In het artikel stond dat de reden voor deze export is dat er te weinig recyclagecapaciteit is. Is dat zo?

Valipac, de organisatie die het bedrijfsafval monitort, neemt zijn verantwoordelijkheid duidelijk niet op. Het maakt zich ervan af met de boodschap dat het de vrije markt laat spelen. Dat betekent dat een bedrijf zelf kiest met welke afvalinzamelaar het in zee gaat. Die bepaalt wat de prijs wordt en kiest waar ons afval naartoe gaat. Valipac zegt dat het daarin niet tussenbeide komt. Die uitspraak vinden wij een schrijnend voorbeeld van marktfalen. Zo worden de milieukosten helemaal niet inbegrepen in de marktprijs maar afgewenteld op de bevolking van het land waar ons afval naartoe gaat, in dit geval Zuid-Turkije, met alle gevolgen die collega Vandenbergh daarnet schetste.

Maar dat is nog niet alles. Naast het feit dat we te weinig recyclagecapaciteit hebben, dat we geen zicht hebben op waar ons materiaal naartoe gaat en dat we de milieukosten niet mee in de marktprijs vervatten, blijkt uit datzelfde artikel dat er fraude is met plastic in de haven van Antwerpen. Vaak krijgt laagwaardig plastic een certificaat van hoogwaardig plastic. Volgens een anonieme getuige zou dat gemakkelijk te doen zijn in Antwerpen. In andere havens zoals Rotterdam zou het een stuk moeilijker zijn. Er werd letterlijk gezegd dat om controles te ontwijken, men gewoon vier goede balen aan de voorkant van de container zet zodat men niet ziet wat er achter de lading zit.

In het regeerakkoord staat dat wij koploper zijn inzake selectieve inzameling en recyclage van afval. Vandaag recycleren we ongeveer 70 procent. Deze geciteerde recyclagecijfers kloppen alvast niet voor het plastic bedrijfsafval. Het wordt tijd dat de bevoegde organisaties, de regering en de plasticindustrie hun verantwoordelijkheid opnemen.

Minister, op welke manier worden de recyclagecijfers vandaag berekend en gecontroleerd? Klopt het dat dergelijke afvalstromen, die louter op papier gerecycleerd blijken, in het verleden als 'gerecycleerd' zijn meegeteld in de cijfers van Valipac?

Is dit probleem al ter sprake gekomen in het beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC)? Indien ja, welke maatregelen worden ondernomen en door wie? Wat is het standpunt van Vlaanderen? Indien niet, wanneer is dit gepland?

Volgens het artikel plant Valipac dit najaar een bezoek bij een aantal Turkse recycleerders van plastic afval. En Valipac zou ook actie willen ondernemen om de traceerbaarheid te verbeteren. Tegen eind 2019 willen ze 60 procent van het plastic via gecertificeerde traders laten verhandelen. Minister, zult u aandringen op een meer sturende rol van Valipac, rekening houdend met de uitspraak dat ze er eigenlijk geen vat op hebben en ook niet willen hebben? Tegen welke termijn zullen alle leden van Valipac plastic verhandelen via gecertificeerde traders? Welke garanties zult u inbouwen om ervoor te zorgen dat die certificatie mogelijke wantoestanden, zoals die welke nu bestaan, met zekerheid uitsluit?

Minister, wat is uw standpunt over het voorstel om de registratie als inzamelaar-handelaar-makelaar te schorsen van afvalbedrijven en/of traders die misbruik maken van dergelijke praktijken van dumping?

Op de 14de bijeenkomst van de partijen die betrokken zijn bij de Conventie van Basel is beslist om de export van gemengd, niet-recycleerbaar en gecontamineerd plastic onder een strenger controleregime te brengen. Welke houding zal Vlaanderen aannemen binnen de Europese Raad voor Milieu om de implementatie hiervan voldoende streng te maken? Wat is uw standpunt over het uitbreiden van dergelijke controleprocedure tot de export van alle plastic, gelet op de misbruiken?

De beste manier om plastic te verminderen, is gewoonweg zo weinig mogelijk plastic te produceren. Bent u van plan om nieuwe maatregelen van preventie en hergebruik in te voeren? Ook is er in de sector vaak sprake van het omzeilen van bestaande wetgeving, zoals het verbod op plastics voor eenmalig gebruik. Zult u meer middelen vrijmaken voor handhaving?

Bent u op de hoogte van de fraude met de kwaliteitscertificaten van plastic in de haven van Antwerpen? Zult u inzetten op handhaving en andere maatregelen? Zo ja, welke?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dat zijn heel veel vragen. Ik heb natuurlijk ook het artikel gelezen, net zoals de collega's.

Ben ik op de hoogte van de problematiek? Uiteraard. Het cijfer dat de heer Vandenberghen aanhaalt, ik geef het mee voor de volledigheid, is het totaal van het Europees kunststofafval dat via de haven wordt geëxporteerd. België is dus slechts een doorvoerland.

Ben ik van plan in overleg te gaan met andere autoriteiten of met andere ministers? De handel in kunststofafval wordt internationaal geregeld via het verdrag van Basel.

Recent zijn er ook amendementen bij het verdrag van Bazel goedgekeurd waardoor, bij verhandeling van gemengd niet-recycleerbaar of gecontamineerd kunststofafval, het importerend land uitdrukkelijk zijn toestemming moet geven, wat een verstrenging inhoudt ten opzichte van vroeger, en dat is goed. Voor de handel in kunststofafval tussen niet-OESO-landen zullen deze Bazel-amendementen pas vanaf 1 januari 2021 rechtstreeks in werking treden. Voor de handel in afval tussen OESO-landen, waaronder ook Turkije, geldt een apart regime voor afvalhandel. Hier start een proces op waarin wordt nagegaan of en hoe dit gezamenlijk kader moet worden aangepast voor kunststofafval. Een uitkomst van dit proces wordt verwacht in februari 2020. Voor de niet-OESO-landen is dat proces dus bezig.

U vraagt of ik ermee akkoord ga dat we enkel exporteren naar landen waarvan we 100 procent zekerheid hebben. Uiteraard mag ons afval – ik ben het daar mee eens – enkel geëxporteerd worden naar de landen waar milieuverantwoorde en duurzame recyclage gegarandeerd wordt. Meer zelfs, ik vind, dat is een persoonlijke mening, dat Vlaanderen zelf moet kunnen evolueren naar een toonaangevende recyclagehub in Europa. Vlaanderen moet zelf investeren in de nodige sorteer- en recyclagecapaciteit om het eigen kunststofafval en de afvalstromen uit de omliggende regio's eventueel ook aan te trekken en om te zetten tot nieuwe grondstoffen. Er beweegt heel veel in Vlaanderen rond die circulaire economie. Dat zijn twee dingen in één. Dat is een goede zaak voor het klimaat. Al dat transport richting Turkije en andere landen, daar heb ik echt mijn bedenkingen bij.

Ben ik bereid om de export op te schorten naar de landen waar deze zekerheid niet bestaat? De in- en uitvoer van afval worden geregeld door Europese verordeningen voor overbrenging van afval. De Bazel- en OESO-landen volgen hier dezelfde procedure. Het merendeel van het kunststofafval dat wordt uitgevoerd, kan zonder voorafgaande toestemming van de autoriteiten via een eenvoudige procedure worden geëxporteerd. Hierdoor heeft de OVAM geen volledig zicht op de afvalbewegingen. Wel is het zo dat deze kunststoffen enkel zonder kennisgeving mogen worden uitgevoerd wanneer ze zuiver zijn en niet vermengd met andere afvalstoffen. De EU-verordening voor overbrenging van afvalstoffen wordt momenteel geëvalueerd en zal op basis daarvan volgend jaar worden herzien.

De OVAM beschikt niet over exacte cijfers van de totale hoeveelheid plastic afval die in ons land jaarlijks wordt geproduceerd. We beschikken wel over de inzamelcijfers voor huishoudelijke kunststofafvalstoffen in Vlaanderen. Dat bedraagt zo'n 90.000 ton. Deze fracties gaan integraal naar recyclagebedrijven. Zo wordt alle pmd in onze pmd-sorteerinstallatie in België uitgesorteerd en vervolgens verstuurd naar recyclagebedrijven in verschillende landen. Dat zijn vooral Europese landen. Onze petflessen gaan vooral richting Duitsland, Frankrijk en Italië.

Op kunststofafval bij bedrijven hebben we geen volledig zicht. We doen wel steekproeven en die cijfers verzamelen we in ons milieujaarverslag. De geselecteerde bedrijven moeten hierin hun uitgaande afvalstromen melden. De OVAM komt op deze wijze op een hoeveelheid van circa 300.000 ton kunststofafval per jaar van bedrijven.

Mevrouw Schauvliege, hoe worden de recyclagecijfers vandaag berekend en gecontroleerd? Voor de berekening wordt de methode gebruikt die door de Europese Commissie is vastgelegd en die dus ook in principe door de andere Europese lidstaten moet worden gevolgd.

De recyclagecijfers van Valipac worden gecontroleerd, zowel door Valipac zelf als door de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC). Er worden door onafhankelijke expertisebureaus audits uitgevoerd bij de operatoren en de bestemmingen van afvalstoffen. Valipac voert zelf ter plaatse controles uit bij buitenlandse verwerkers.

Binnen de IVC wordt de problematiek opgevolgd. In de erkenning van Valipac zijn een aantal bepalingen opgenomen om te garanderen dat de cijfers die Valipac aan de IVC aanlevert, gecontroleerd worden en correct zijn zonder aan de vertrouwelijkheid te raken.

Valipac wil inderdaad eind dit jaar 60 procent van het plastic afval via gecertificeerde traders verhandelen. Zij moeten onder meer jaarlijks rapporteren over al hun bestemmingen zodat ter plaatse audits kunnen worden uitgevoerd. Tegen eind 2021 moet dit 100 procent zijn.

Een oplossing op langere termijn bestaat erin om de recyclagecapaciteit in Europa te verhogen. Zoals ik daarnet zei, lopen er projecten met bedrijven die ook in België gevestigd zijn om meer recyclelaat te gebruiken in de productie van nieuwe producten. Uiteraard ben ik ook van oordeel dat de registratie van een inzamelaar, handelaar of makelaar van afval moet worden geschorst wanneer die zich schuldig maken aan dumping van afval. De wetgeving is daar heel duidelijk over en voorziet ook in die mogelijkheid. De OVAM kan de registratie schorsen na de vaststelling van misbruik van de registratie of van elke overtreding.

Ik heb de OVAM de opdracht gegeven om niet te aarzelen om de schorsingsprocedure op te starten wanneer zij in het bezit zijn van een proces-verbaal waarin misbruik wordt vastgesteld. Ik zal hen daarin ook steunen en ik heb dat signaal ondertussen ook gegeven.

U verwijst in uw vijfde vraag naar de veertiende bijeenkomst van de partijen die betrokken zijn bij de conventie van Bazel. Tijdens die bijeenkomst werden amendementen goedgekeurd, waardoor het importerend land uitdrukkelijk zijn toestemming moet geven bij verhandeling van gemengd, niet-recycleerbaar of gecontamineerd kunststofafval. Vlaanderen steunde deze amendementen via de Belgische positie samen met andere lidstaten. Voor de handel in kunststofafval naar niet-OESO-landen zullen deze Bazel-amendementen vanaf 1 januari 2020 rechtstreeks in werking treden, zoals ik daarnet al heb gezegd.

Voor de handel met Turkije wordt er momenteel een apart regime onderhandeld. Naar aanleiding van de Bazel-amendementen starten we binnen de OESO een proces op waarbij er wordt gekeken of en hoe dit gezamenlijke kader moet worden aangepast voor de handel in kunststofafval. Dit onderhandelingsproces loopt nog. Zoals daarnet gezegd, wordt de uitkomst volgend jaar in februari verwacht. De punten die daarbij aandacht moeten krijgen, zijn wat mij betreft enerzijds dat het OESO-kader voor handel in kunststofafval voldoende garanties biedt voor een milieuverantwoorde afvalverwerking en anderzijds dat een monitoringssysteem de stromen binnen de OESO veel beter in kaart brengt, zodat er ook bij problemen veel sneller en korter op de bal kan worden gespeeld. Ten slotte mag het regime geen overmatige administratieve lasten met zich meebrengen.

Momenteel verwerkt de OVAM de opmerkingen die in het openbaar onderzoek voor het ontwerpbeleidsplan kunststoffen aan bod kwamen. Het uiteindelijke plan zal ook acties opnemen met aandacht voor preventie, design en hergebruik.

Wat uw zevende vraag betreft, over de fraude van de kwaliteitscertificaten met plastic in de haven van Antwerpen, wil ik even verduidelijken – en ik denk dat u dat ook bedoelt – dat er geen kwaliteitscertificaten bestaan voor de export, maar wel de zogenaamde 'bijlage VII'-documenten. Dit zijn verplichte documenten die het transport begeleiden voor export van 'groene lijst'-afval naar Turkije.

Tijdens de controles door de afdeling Handhaving in de haven van Antwerpen worden deze documenten standaard nagekeken. Hierbij wordt regelmatig vastgesteld dat de beschrijving van de aard van het afval in deze documenten niet overeenstemt met de werkelijke aard. Dit probleem geldt voor de export in het

algemeen. Dat baart mij dus wel grote zorgen. Bovendien wordt vastgesteld dat bij de export van afval via de haven van Antwerpen ook kunststofafval van niet-Belgische origine betrokken is.

De afdeling Handhaving werkt momenteel samen met een internationaal netwerk van inspecteurs, waarbij de informatie die verkregen wordt tijdens de controles, uitgewisseld wordt.

De export van plastic afval is een afvalstroom die de afdeling Handhaving momenteel prioritair controleert.

Zoals ook gevraagd, wordt dit gepland in het omgevingsinspectieplan dat de afdeling momenteel opmaakt voor de controles in 2020. Op die manier willen we dit probleem aan banden te leggen en het vanuit Handhaving prioritair behandelen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik dank u voor uw heel uitgebreid antwoord en ook voor de aanvullende vragen van mijn collega.

U zegt terecht – en ik ben blij dat u dat zo gedreven aanhaalt – dat wij er in de eerste plaats voor moeten zorgen dat we zo weinig mogelijk moeten uitvoeren. Dat is de basis: het probleem aanpakken waar het moet worden aangepakt en ervoor zorgen dat we op termijn zo weinig mogelijk uitvoeren.

Als het over petflessen en flacons gaat, kunnen we terecht zeggen dat we op het vlak van sorteren en recyclen bij de besten van de klas zijn op Europees en zelfs op wereldvlak. Dat is juist. Maar als we alle plastic bekijken, wordt het plaatje vandaag heel wat minder rooskleurig.

Minister, ik verwijt u dat niet, want u bent nog maar pas minister, maar ik wil het gewoon meegeven. Vandaag is er in Vlaanderen een wettelijke recyclageverplichting van 30 procent voor kunststof. Ik heb het even opgezocht. Volgens Fost Plus recycleren we 39,3 procent, maar uit een recent onderzoek blijkt dat eigenlijk maar 20 tot 25 procent van het Belgische plasticafval wordt gerecycleerd. Op Europees vlak is dat zelfs maar 14 procent. Dat is nog een stuk minder. We denken eigenlijk dat we goed bezig zijn, maar in realiteit is dat helemaal niet zo. We hebben onszelf wijsgemaakt dat we plastic goed sorteren en recyclen, maar we hebben het eigenlijk gewoon op straat gegooid in Turkije.

De nieuwe Europese streefdoelen voor de recyclage van verpakkingsafval verplichten ons om tegen 2025 50 procent en tegen 2030 55 procent van onze kunststof te recyclen. Dat betekent dat er nog een stijging wordt verwacht van liefst 30 procent. Dat is heel veel op korte termijn. De vorige Vlaamse Regering heeft een aantal maatregelen genomen om de recyclagecijfers te verbeteren. Ik ga ze niet allemaal opnoemen, maar de belangrijkste zijn dat we moeten evolueren naar een circulaire economie, dat er overleg met de Federale Regering moet zijn en dat de verpakkingsverantwoordelijken kunnen worden verplicht meer differentiatie aan te brengen in de Groene Punt-bijdragen om zo de niet-recycleerbare verpakkingen te benadelen ten opzichte van de andere. We moeten dus op heel korte termijn evolueren naar een recyclagestijging van 30 procent. Dit betekent dat Vlaanderen, maar vooral de sector, nog ongelooflijk veel werk voor de boeg heeft.

Mechanische recycling is op dit moment nagenoeg de enige vorm van recycling in Europa en vertegenwoordigt meer dan 99 procent van de gerecycleerde hoeveelheden. Gisteren verwees professor Karl Vrancken op Radio 1 naar chemische recyclagetechnieken. Dat zijn technieken die het recyclagecijfer zouden kunnen verhogen naar 50 of 60 procent. Het lijkt me dus belangrijk, minister, dat u maar ook wij als volksvertegenwoordigers goed geïnformeerd zijn om te kijken hoe wij

de recyclagetechnieken kunnen optimaliseren. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat het een belangrijk dossier is. U bent daar ook heel gedreven in – ik merk dat. Gezien de scherpe Europese recyclagedoelstellingen hebben we geen tijd meer te verliezen en wil ik de verantwoordelijkheid hiervoor niet enkel in de handen leggen van de producenten.

Voorzitter, om samen met deze commissie goed geïnformeerde beslissingen te kunnen nemen, zouden we een hoorzitting en gedachtewisseling kunnen organiseren over het optimaliseren van onze recyclagecijfers. Ik denk dat dat voor nieuwe parlementsleden een heel interessant idee zou zijn, maar ook voor de mensen die er vorige legislatuur al heel hard op hebben ingezet. Bent u bereid om dat te doen? Kunnen wij naar de toekomst op korte termijn met de verschillende participanten samenzitten en ons goed laten informeren zodat we de volgende jaren het beleid daarop kunnen afstemmen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik kan me aansluiten bij de vraag van collega Vandenberghe om een hoorzitting te organiseren. Ik ben verheugd dat u zelf bereid bent om van Vlaanderen een recyclagehub te maken om zo te voorkomen dat we nog meer afval uitvoeren. Afval voorkomen is eigenlijk het eerste dat we moeten doen. Wat we dan nog hebben, moeten we zelf proberen te verwerken in plaats van andere landen met ons afval te belasten. Dat idee vind ik dus wel aantrekkelijk. Maar we moeten natuurlijk niet recyclen om te recyclen maar vooral eerst voorkomen. De idee om samen te bekijken op een hoorzitting en in andere discussies hoe we daar naar kunnen evolueren, lijkt me zeer interessant. Die vraag steun ik zeker en vast.

Minister, u antwoordde op mijn vierde vraag dat er een duidelijk wettelijk kader is om misbruiken zoals dumping op te sporen en dat de OVAM ook schorsingen uitspreekt. Hebt u een zicht op het aantal schorsingen dat is uitgevoerd door de OVAM? Gaat het over kleine of grote aantallen? Kunt u mij daar een cijfer van geven?

In het antwoord op mijn zevende vraag geeft u aan dat de fraude in de haven van Antwerpen nu eenmaal een feit is en dat u daar inspanningen voor zult doen. Dat lijkt mij toch zeer bizar. Als ik vergelijk met andere havens, bijvoorbeeld met Rotterdam, dan gebeurt dat daar minder. Het is toch wel interessant en nodig om te onderzoeken wat hiervan de reden is. Het document waar u naar verwijst, zal ook in Rotterdam nodig zijn. Hoe komt het dat er bij ons geruchten over misbruik zijn en in andere havens minder? Ik kijk uit naar acties, want het lijkt me toch een zeer gevaarlijke praktijk te zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor de vele antwoorden die u hebt gegeven. Ze waren heel uitgebreid en ook zeer zeker heel interessant. Ik moet eerlijk zeggen dat de plasticsoep een problematiek is waar we allemaal miselijk van worden als we de beelden zien. Als we het opnieuw vaststellen in de reportage en de exportproblematiek onder de loep nemen, dan is dat verschrikkelijk. Ik denk dat we dit met zijn allen beamen en dat we het eens zijn om de recyclage zo snel mogelijk op te krikken.

Ik was ook tevreden toen u meldde dat er in Vlaanderen of in België een toonaangevende hub moet komen voor recyclage. We moeten tot een circulaire economie komen. We moeten daar de grootste mogelijke controle over hebben en goed nagaan hoe we dat in Vlaanderen kunnen aanpakken en welke mogelijkheden er zijn om dat aan te pakken.

Minister, ik kaats de bal naar u terug: hoe wenst u dat aan te pakken? We moeten weg van die klassieke plastics en meer naar biodegradeerbare plastics gaan. We

moeten innovatieve technieken zoveel mogelijk ondersteunen, stimuleren en sensibiliseren zodat we naar 'design for recycling' gaan. Minister, ik hoor graag van u welke initiatieven u extra wilt nemen om effectief dat afval in Vlaanderen te recyclen. Het zou inderdaad toonaangevend zijn als die hub er zou komen, maar welke initiatieven zult u daarvoor nemen?

Op welke manier zult u er als minister voor zorgen dat de verschillende spelers – de verpakkingindustrie, de sorteercentra, de bedrijven die effectief de verpakkingen gebruiken, terwijl we weten dat we minder verpakking zullen moeten gebruiken – beter zullen samenwerken? We merken dat ze nog altijd ieder op zich werken, terwijl er toch meer samenwerking mogelijk is om de circulaire economie te bevorderen en om voor minder verpakking te zorgen.

Door u en verschillende collega's werd aangekaart dat er voor bedrijfsafval nog heel wat mogelijk is aan de bron bij de selectieve inzameling. Er is nog heel wat sensibilisering bij de bedrijven mogelijk. Minister, ik had van u graag vernomen hoe u dit in de toekomst ziet.

Er was een vraag naar een hoorzitting, maar ik wil heel graag verwijzen naar een hoorzitting over duurzaam verpakken die we vorig jaar in mei hebben gehad. Valipac, de OVAM en nog een aantal andere partners zijn in de commissie geweest. Ik zou zeker de nieuwe collega's aanraden om die documenten eens te lezen. Ik heb een tweetal weken geleden de vraag gesteld om een hoorzitting te houden over de afvalverbrandingscapaciteit. Het zou misschien nuttig zijn om dan een update van de recyclagecijfers te krijgen, maar ik denk dat het niet nodig is om de hoorzitting van vorig jaar opnieuw te houden. In combinatie met verbrandingsovens, de afvalverbranding en een eventuele update van de recyclagecijfers, die we met z'n allen willen opkrikken, zou het een meerwaarde zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We gaan hier uitgebreid op terugkomen bij de beleidsnota die een hoofdstuk over plastic afval bevat en het beleid dat we de komende vijf jaar gaan voeren. Ik ben het met u eens, vóór recyclage zit nog een andere stap en dat is minder plastic gebruiken. Daar moeten we nog meer – er is al een heel traject afgelegd – op inzetten. Iedereen moet mee in het verhaal, iedereen moet meedoen om minder plastic te gebruiken. Het plastic dat er is, moeten we recycleren. Ik ben het met u allemaal eens.

Ik geloof heel hard in die Vlaamse recyclagehub. We hebben de knowhow, de bedrijven en de kennis om dat op een propere en correcte manier te doen.

Ik heb nog een heel concreet, misschien slechts klein aspect. Ik heb onlangs een project bekeken specifiek voor festivals. Men wil gebruikmaken van duurzame bakers in plaats van plastic bakers. Ik zie dat heel veel festivals geïnteresseerd zijn. De Gentse Feesten zijn daarbij. Ik probeer ze te overtuigen om naar een plasticvrij festival te gaan.

Het interessante is, wat circulaire economie eigenlijk inhoudt, dat slimme Vlaamse ondernemers ingezet hebben op de wasstraten, ze vervoeren die duurzame bakers. Via sociale tewerkstelling worden mensen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, tewerkgesteld in de circulaire economie om die bakers te wassen. Dat gebeurt met een speciale machine. Vervolgens kunnen de bakers opnieuw gebruikt worden.

Dat is slechts een klein aspect van het festivalgebeuren. Het is de bedoeling om daar zeer breed voor te gaan. Het is slechts een klein voorbeeld.

Ik vind de hoorzitting een goed idee, al is de organisatie daarvan een zaak van het parlement. Het is een problematiek die zeer urgent is.

Daarom wil ik ook gaan samenzitten met de inspecteurs – handhaving zit ook onder mijn bevoegdheid – om eens te kijken wat daar verkeerd loopt. Het is niet alleen bij plastic maar ook bij andere dingen. Er is bijvoorbeeld een verkeerd document aan boord. Ik vind dat ook heel raar. Waar heeft dat mee te maken? Ik moet daar dieper gaan graven en bekijken wat de echte oorzaak is. Handhaving is dan het sluitstuk. We moeten effectief controles doen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik sluit me aan bij mevrouw De Vroe: we moeten de hoorzitting van de vorige legislatuur niet herhalen. Effectief, die hoorzitting moet gaan over de nieuwe recyclagetechnieken. We moeten daarover uitleg krijgen, onder meer over de chemische recyclage. We moeten daar cijfers aan koppelen. We mogen niet in herhaling vallen. De nieuwe mensen kunnen enorm veel nuttige informatie opvragen via de verslagen.

Ik ben blij dat we het debat voeren. Het is goed dat het debat geopend is, want gezien de steeds toenemende productie van plastic en de ernstige gevolgen van het niet-gerecycleerde plastic voor mens en milieu, ben ik er echt van overtuigd dat we onze producenten moeten verplichten om altijd en overal producten te ontwikkelen vanuit het perspectief van hergebruik. Ik vind dat we die problematiek in deze commissie in de komende jaren ongelooflijk ernstig moeten nemen en blijven nemen. We moeten met ons allen proberen om op een constructieve manier diverse oplossingen te zoeken voor de problemen waar vooral onze kinderen en kleinkinderen – wij ook – verder de dupe van zullen zijn.

Ik ben tevreden over het debat. Voorzitter, ik hoop dat dit tijdens een van de komende regelingen van de werkzaamheden op de agenda kan worden gezet, en dat we dat kunnen organiseren. Dat kan een meerwaarde zijn. We zullen daarop terugkomen, nadat we de beleidsnota hebben behandeld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afsluiten van het drinkwaternet bij kwetsbare gezinnen – 208 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de recent gepubliceerde waterstatistieken, daarbij inbegrepen het aantal afsluitingen – 221 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) inzake de toepassing van het algemeen waterverkoopreglement – 235 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Lise Vandecasteele aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende waterfactuur – 337 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Minister, op 21 oktober – twee weken geleden – communiceerde u naar aanleiding van het jaarrapport Water van de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) over het feit dat de drinkwatermaatschappijen in 2018 920 gezinnen hebben afgesloten van het drinkwaternet. Dat is een halvering van het aantal afsluitingen ten opzichte van 2017. Het aantal afbetalingsplannen daarentegen steeg de voorbije jaren sterk, van 34.396 in 2012 naar 62.646 in 2018. Ondanks het feit dat het aantal afsluitingen is gedaald, is het een teken aan de wand dat er echt wel iets aan de hand is met de waterfactuur, die voor veel gezinnen een zware dobber is en blijft.

Dat is ook logisch, aangezien de vorige Vlaamse Regering in 2016 besliste om het gratis basispakket water van 15 kubieke meter per persoon af te schaffen en bovendien een vast recht in te voeren, dat dan ook nog eens oneerlijk verdeeld is omdat het vooral singles hard treft. Er blijven ook sterke verschillen bestaan in kostprijs afhankelijk van de regio waarin je woont.

Minister, water is voor ons een basisrecht. Bent u bereid om voor elke Vlaming opnieuw een basispakket van 15 kubieke meter te plannen? Bent u bereid om het vast recht te herbekijken, omdat daar echt wel vragen over kunnen worden gesteld, aangezien singles meer betalen dan gezinnen?

De halvering van het aantal afsluitingen is een goede zaak. Maar elk kwetsbaar gezin dat van drinkwater wordt afgesloten, is er nog steeds een te veel. Bent u bereid om naar een verbod te gaan op afsluitingen van kwetsbare gezinnen? In de stad Antwerpen, bij water-link, heeft men aangetoond dat het kan door een door-dacht beleid. Zo kun je het aantal afsluitingen tot nul herleiden. Enkel gevallen van zware fraude worden daar nog afgesloten. Daar sta ik ook achter. Het moet vooral gaan over een verbod op afsluitingen van kwetsbare gezinnen.

Bij water-link, waar ook een serieuze daling was, die met andere zaken te maken had, onder andere met het tijdelijk opheffen van afsluitingen door agressiegevallen – een minder goed voorbeeld – wordt getoond dat een beleidsbeslissing ervoor kan zorgen dat we naar nul afsluitingen van kwetsbare gezinnen kunnen gaan, ook in Vlaanderen.

Minister, hoe beoordeelt u het feit dat de waterprijs nog altijd sterk verschilt naargelang van de regio waar men woont? Hoe denkt u desgewenst naar een gelijk tarief in heel Vlaanderen te evolueren?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, twee weken geleden publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij de waterstatistieken. Enkele dingen zijn mij daarbij opgevallen: dat er meer dan 400.000 ingebrekestellingen naar gezinnen werden gestuurd, dat er bijna 63.000 aanvragen waren voor een afbetalingsplan – een toename van bijna 30.000 sinds 2012 –, dat er 920 mensen van het openbare waterdistributienet werden afgesloten en dat er 2685 aanvragen voor een minnelijke schikking waren door een abnormaal hoog verbruik.

Minister, ik wil me eerst focussen op het aantal afsluitingen. Procentueel valt dat voor Vlaanderen nogal mee, zou je kunnen zeggen, maar natuurlijk is elke afsluiting van water er een te veel en gaat het vaak om echte drama's. In een beperkt aantal gevallen gaat het om fraude of onveilige situaties, maar de grote meerderheid gaat over mensen die op dat moment over geen water meer kunnen beschikken terwijl dat niet de bedoeling was.

Het was een daling tegenover het jaar daarvoor. U zei in een reactie: "Het water afsluiten zou alleen nog mogen gebeuren bij fraude." Dat vond ik heel interessant, dat is ook onze mening. We zeggen niet dat je water nooit mag afsluiten. We zeggen wel: in geval van onveilige situaties of van fraude is dat wel te overwegen,

maar in andere gevallen kun je dat niet maken. Ik stel vast dat u dezelfde houding aanneemt.

Minister, welke initiatieven zou u ter zake nemen? Het is niet door te zeggen dat het in orde is, dat het ook in orde komt of dat er geen afsluitingen meer gebeuren.

We stellen vast dat water-link nauwelijks nog klanten afsluit. Ze sluiten blijkbaar alleen af in geval van fraude of wanneer het echt onveilig is. Dat is het gevolg van een structurele beleidsbeslissing. Is dat een policy die u in heel Vlaanderen wenst uit te rollen?

Een volgende vraag gaat over De Watergroep. Daar was blijkbaar een geval van agressie geweest. Vervolgens heeft men beslist om in 2018 geen gezinnen meer af te sluiten. Dat is natuurlijk wel een vreemd gegeven. Aan agressie mag je nooit toegeven, maar als je vervolgens zegt dat je de rest van het jaar geen afsluitingen meer gaat doen, ook niet in geval van fraude of onveilige situaties, vind ik dat geen oplossing. Kunt u dat bevestigen? Wat vindt u daarvan?

Een tweede reeks vragen gaat over de aanvragen voor afbetalingsplannen. Dat aantal is de laatste jaren sterk toegenomen. In een reactie zei u dat sociaal zwakkeren zo effectief geholpen worden in de beheersing van hun betalingsproblemen. Dat vond ik een vreemde uitspraak, want voor mij is dat eerder een teken aan de wand. Als mensen een noodzakelijk goed als water al niet meer vlot kunnen betalen, wijst dit toch op dieperliggende armoedeproblemen. Er is misschien goed nieuws, want voormalig minister Tommelein heeft een energiearmoedeplan uitgerold. Minister Peeters heeft dat overgenomen. Misschien is het interessant om dat energiearmoedeplan uit te breiden met een waterarmoedeplan. Dat hoeft daarom geen helemaal nieuw plan te zijn, maar dat zijn zaken die heel erg geconnecteerd zijn. Ik heb begrepen dat mensen die moeilijkheden hebben om hun energiefactuur af te betalen, die ook hebben voor water. Je moet niet hard gestudeerd hebben om die link te begrijpen. Ik denk dus dat het goed is om die dingen te combineren. Bent u bereid om daar werk van te maken?

Een laatste vraag gaat over aanvragen voor minnelijke schikkingen voor abnormaal hoog verbruik. Af en toe halen die de media, wanneer mensen met een gigantisch verbruik en hoge facturen zitten. Ik stel vast dat bij de verhalen die de media halen, de mensen vaak een minnelijke schikking krijgen en blijkbaar nog veel meer. Blijkbaar krijgt iets meer dan de helft van de aanvragers een minnelijke schikking. Dat wil zeggen dat een kleine helft dat niet krijgt. Worden er bij elke watermaatschappij dezelfde afwegingskaders gebruikt om al dan niet in te gaan op zo'n aanvraag tot minnelijke schikking?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, het is een bijzonder belangrijk onderwerp, dat ook tijdens de vorige legislatuur tot wat debat heeft geleid in deze commissie. Ik wil beginnen met kort te reageren op collega Anaf, die begon met een staaltje plat populisme en het geloof in gratis water belijdt, wat nooit echt heeft bestaan maar alleen maar tot oververbruik heeft geleid. Hij gooit alles op een hoopje. Hieromtrent is een beleid uitgetekend met sociale correcties, met gezinscorrecties, met het aanzetten tot zuinig gebruik, waarbij de zwembadvullers uiteraard meer betalen, collega Anaf, dan een regulier gezin. Dat zijn de goede keuzes die in het verleden zijn gemaakt en die u blijkbaar niet helemaal lijkt te kennen.

Een onderdeel van dat beleid was ook de rapportering, een 'evidence-based policy' zoals ook in het klimaatbeleid belangrijk is, minister. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) publiceert in haar jaarlijks verslag een interessant overzicht van een aantal feiten. Het aantal afsluitingen is gedaald. Dat is op het eerste gezicht goed nieuws. Voor het derde jaar op rij is er een sterke daling.

Anderzijds zijn er 62.000 aanvragen voor afbetalingsplannen. Dat is een sterke toename sinds 2012, wat toch duidt op problemen op het terrein, waar we niet blind voor mogen zijn.

Ten slotte zijn er ook de cijfers over de klachten. Daar is een forse daling merkbaar tegenover het recordjaar 2017, maar toch zijn er nog altijd bijna 5000 klachten ingediend die betrekking hebben op de dienstverlening van de waterexploitanten. Ook daar mogen we niet blind voor zijn.

De daling van het aantal afsluitingen is uiteraard een goede zaak. De cijfers worden echter in een heel ander daglicht gesteld als je weet dat dit voornamelijk komt door de beslissing van De Watergroep om wegens de agressieproblematiek afsluitingen minstens tijdelijk stop te zetten. Ook water-link heeft principieel beslist om geen effectieve afsluitingen meer te doen. De collega's hebben er al kort naar verwezen. Minister, ik had graag uw mening daaromtrent gehoord. Voorziet u in extra maatregelen om die agressieproblematiek aan te pakken of in te dijken?

De daling van het aantal afsluitingen is recht evenredig met de stijging in het aantal afbetalingsplannen. Hier zouden voornamelijk alleenstaanden en ouderen door getroffen worden. Welke opties ziet u in het kader van het regeerakkoord om de waterfactuur aan te passen? Zult u hierbij rekening houden met de specifieke noden van de verschillende doelgroepen?

Om bovenstaande afbetalingsplannen binnen de perken te kunnen houden, kan een budgetmeter voor water een oplossing bieden. Een budgetmeter kennen we van de energiewereld, maar ook hier lijkt de idee een nuttig alternatief te zijn. Hoe ziet u dat? Welke alternatieven kunnen aangesproken worden?

Het aantal klachten over de waterexploitanten blijft hoog, bijna vijfduizend. Het rapport van de VMM gaat echter niet dieper in op de inhoud van de klachten. Het rapport geeft enkel een indeling weer. Kunt u meer informatie verschaffen over de inhoud van de klachten? Welke zijn de meest weerkerende problemen? Zijn er actieplannen opgesteld door de waterexploitanten om het aantal klachten verder te doen afnemen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, minister, collega's, het waterverkoopreglement toont dat de waterprijs voor heel veel gezinnen in Vlaanderen nog steeds heel hoog ligt. Heel veel gezinnen hebben moeite om die factuur te betalen. Het is maandelijks, driemaandelijks of jaarlijks een zware dobber.

We zien enerzijds een vermindering van het aantal afsluitingen, waarmee ik zeer tevreden ben. Ik heb in Antwerpen vijf jaar lang actie gevoerd tegen waterafsluitingen. We werden, onder andere door uw collega Marco Laenens, opzijgezet als mensen die dingen zeiden die niet klopten en die logen. Ik ben heel blij dat er sinds vorig jaar in Antwerpen nauwelijks nog afsluitingen gebeuren. Anderzijds zien we in de statistieken ook dat het aantal dagvaardingen is gestegen. Er zijn duizend minder afsluitingen, maar tegelijk ook duizend meer stappen naar de rechtbank om de uitstaande schuld via een gerechtelijke procedure te innen. Dat wijst dus niet echt op een verbetering; mensen kunnen het niet makkelijker betalen.

De waterprijs is ook serieus gestegen. In vergelijking met 2010 is de prijs voor een gemiddeld gezin met ongeveer 100 euro per jaar gestegen. In 2010 betaalde men iets meer dan 250 euro per jaar. In 2019 is dat al 365 euro per jaar. Minister, erkent u het probleem? Erkent u het probleem dat water erg duur wordt en dat steeds meer mensen het moeilijk kunnen betalen? Als u het probleem erkent, wat ziet u dan als mogelijkheid om die waterprijs te doen zakken en ervoor te zorgen dat meer mensen een basisbehoefte en basisvoorziening als water kunnen betalen?

Wat de waterafsluitingen betreft, sluit ik me graag aan bij de collega's. Ik ben zeer blij dat er veel minder afsluitingen gebeuren. Er waren 920 afsluitingen waarvan 643 heraansluitingen. Dit wil zeggen dat het effectief over gezinnen gaat en niet over leegstaande woningen. Het gaat over gezinnen die minstens een paar dagen tot meer dan een week zonder water zitten omdat ze de waterfactuur niet kunnen betalen. Een basisvoorziening als water moeten missen – tandenpoetsen, koken, doorspoelen –, is niet menselijk. Ik hoop dat u dat erkent en dat het de politiek zal zijn om naar nul afsluitingen per jaar te gaan.

We zeggen tegen gezinnen dat hoe meer water ze gebruiken, hoe meer ze moeten betalen, maar we zien de omgekeerde situatie bij grote bedrijven. Als die veel water gebruiken, krijgen ze een korting en wordt er minder water aangerekend. Dat is een vreemde procedure waarvan ik me afvraag of we ze niet moeten herzien. Minister, wat is uw mening hierover?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik dank u voor de vele vragen.

Water is natuurlijk een schaars goed. Het zal in de beleidsnota zeer uitgebreid aan bod komen: het beleid rond water, de droogte, de waterbevoorrading, de kwaliteit van water enzovoort.

Ik zal beginnen met de vraag van de heer Anaf. Het basispakket van 15 kubieke meter per jaar is in 2016 vervangen door een uniforme tariefstructuur voor de integrale waterfactuur met voldoende prikkels om verspilling tegen te gaan en met sociale correcties. De hoogte van het vastrecht is sindsdien gelijk over Vlaanderen.

De Europees vastgelegde beginselen van 'de vervuiler betaalt' en de 'redelijke bijdrage aan de terugwinning van kosten van waterdiensten' lagen aan de basis van de hervorming. De impact van de nieuwe tariefstructuur werd de voorbije jaren door de VMM grondig onderzocht op effecten.

In uitvoering van het regeerakkoord zullen we de tariefstructuren voor drinkwater en afvalwater aanpassen op basis van de resultaten van deze evaluatie, onder meer naar billijkheid, zeker voor alleenstaanden en gezinnen met kinderen. Maar ook de betaalbaarheid en het sturend karakter zullen parameters zijn. We zullen de diverse mogelijkheden onderzoeken opdat de principes eenduidig en duurzaam vertaald kunnen worden in een wijziging van het Drinkwaterdecreet waarmee ik naar het Vlaams Parlement zal komen en met een uitvoeringsbesluit.

Om meer inzicht te krijgen in de oorzaken van de verschillen in waterprijs moet naar de verschillende componenten van de prijs gekeken worden. Ik stel samen met u vast dat de waterfactuur gestegen is in de voorbije jaren. Sinds 2010 steeg ze voor een gemiddeld gezin met zo'n 34 procent. Dat is heel veel.

De integrale waterfactuur bevat een bijdrage voor de drinkwaterproductie en -levering, voor de gemeentelijke afvalwatersaneringskosten en voor de bovengemeentelijke afvalwatersaneringskosten.

De verscheidenheid in tarieven is het gevolg van de verschillen in kosten die onder meer ontstaan door het gebruik van verschillende waterbronnen en de verschillende kenmerken van de distributiegebieden. In Vlaanderen hebben we acht verschillende watermaatschappijen, dat vind ik – en dit is echt mijn persoonlijke mening – hallucinant. Baarle-Hertog maar ook Knokke-Heist hebben een eigen watermaatschappij met eigen tarifiering. De prijzen komen op de raad van bestuur en worden daar goedgekeurd, enzovoort. Toen ik pas minister werd, heb ik gezegd dat ik me zou inwerken, maar die hele watertarifiering is heel complex. Dat is niet normaal. Ik vraag me af hoe de gezinnen eraan uitkunnen.

De maximumtarieven die de exploitanten voor deze component kunnen toepassen zijn gereguleerd. Elke exploitant beschikt over een tariefplan dat voorgelegd is voor consultatie en goedgekeurd wordt door de vennoten en de WaterRegulator.

De inkomsten van de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringscomponent mogen enkel gebruikt worden voor de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting die rust op de schouders van de exploitanten van een openbaar drinkwaterdistributienetwerk. Dit is decretaal vastgelegd. In beide gevallen wordt het tarief vastgelegd door de exploitanten onder toezicht van de VMM.

De watermaatschappijen hebben een contract met Aquafin voor de uitvoering van de bovengemeentelijke saneringsopdracht. Omdat er slechts één operator is, is het tarief voor de zuivering van het afvalwater overal hetzelfde. Dat is al goed. Er zit wel een verschil in de tarieven voor de gemeentelijke saneringscomponent.

De integrale drinkwaterprijs voor gezinnen is dus niet gebaseerd op één tarief, maar een samenstelling van tarieven voor verschillende componenten. Deze kunnen niet zonder meer gelijkgeschakeld worden over Vlaanderen zonder de financiering van de drinkwatervoorziening en afvalwatersanering grondig te herbekijken.

De stijging van het drinkwaterdeel van de waterfactuur is het gevolg van een stijging van de kosten van de watermaatschappijen voor de productie en levering van drinkwater. Een prijsstijging wordt grondig gemotiveerd in de eerder vermelde tariefplannen.

Ook de kostprijs voor de opvang en het zuiveren van het afvalwater is nog steeds stijgende. Dit is het gevolg van de verdere uitbreiding van ons rioolnetwerk, terwijl ook het bestaande netwerk moet worden onderhouden en gerenoveerd.

Met het oog op de betaalbaarheid van de waterfactuur voorziet het Vlaamse Gewest in een algemene werkingstoelage aan de watermaatschappijen om de factuur van de nv Aquafin te helpen betalen. In 2018 is 155 miljoen euro uitgekeerd en in 2019 heeft het Vlaamse Gewest zelfs 132 miljoen euro uitgekeerd.

Vlaanderen levert ook inspanningen voor de uitbouw van een gemeentelijk rioleringsnetwerk. De voorbije jaren is een bedrag van 123 miljoen euro ter beschikking gesteld.

Er zijn een aantal openbaredienstverplichtingen en er zijn maatregelen ter bescherming van de zwaksten genomen. Zo is er een sociale correctie waardoor in 2018 ongeveer 176.000 abonnees een korting van 80 procent op de waterfactuur hebben gekregen en nog eens 58.000 klanten een compensatie is toegekend.

De betaalbaarheid van de integrale waterfactuur is recent onderzocht. Hieruit is gebleken dat de sociale correctie erin slaagt het betaalbaarheidsrisico in de doelgroep sterk terug te dringen. Het Vlaams beleid focust al jaren op de maximale beperking van de afsluitingen van drinkwater. Tijdens de vorige beleidsperiode is sterk ingezet op de verdere invulling van het decreet van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water. Het uitgangspunt is en blijft dat er geen afsluiting zal volgen indien een klant niet de financiële mogelijkheden heeft om zijn schuld te betalen. De opzet van de lokale adviescommissie is net het zoeken van een haalbare oplossing om de schuld van de klant aan te zuiveren door op haalbare afbetalingsplannen in te zetten.

Het aantal afsluitingen is de voorbije jaren sterk gedaald, van 3568 afsluitingen in 2014 tot 920 afsluitingen in 2018. Dat is een daling met 75 procent op vier jaar tijd. Ik vind dat het de ambitie moet zijn het aantal afsluitingen echt tot nul te beperken. Laat me eerlijk zijn: ik ga akkoord met afsluitingen in het geval van fraude, misbruik of bedreiging van de volksgezondheid, maar ik vind het niet van

deze tijd af te sluiten indien een gezin de waterfactuur niet kan betalen. Dat gaat er bij mij niet in. Ik wil me er echt voor engageren alles op alles te zetten om tot een Vlaanderen te komen waarin er geen afsluitingen zijn. Als mensen systematisch hun facturen niet betalen, moeten we werken met een minimum aan basisvoorzieningen en inzetten op het zoeken van oplossingen, zodat de persoon in kwestie door middel van afbetalingen tot betaling van zijn facturen kan overgaan.

Ik vind dat we de instrumenten nader moeten bekijken. Met het lokaleadviescommissietraject zit het goed. Er kan worden gereageerd indien iemand de factuur niet kan betalen. Er is het sociaal vooronderzoek en dergelijke. Dat zit goed, maar ik wil echt tot nul afsluitingen komen, behalve in het geval van fraude of andere problemen.

Wat de vragen over de agressieproblematiek bij afsluitingen door De Watergroep betreft, ben ik me bewust van het probleem. Als er geen afsluitingen zijn, zal dat probleem er ook niet zijn. Ondertussen zal ik bijkomende maatregelen nemen om dit in te dijken, want agressie ten aanzien van het personeel kan natuurlijk niet en zal ik niet aanvaarden. Ik zal nagaan hoe we dit kunnen oplossen.

Met betrekking tot de vragen om maatregelen om de afbetalingsplannen terug te dringen, heb ik verschillende mogelijkheden gehoord. We staan aan het begin van een nieuwe regeerperiode en ik ben dan ook bereid samen met het Vlaams Parlement alle opties te bekijken. Een budgetmeter voor water is een denkspoor dat nader kan worden onderzocht. Ook de uitrol van een slimme watermeter biedt mogelijkheden. We kunnen ook kijken naar de mogelijkheid de maandelijkse betalingen voor alle klanten generiek te maken en deze mogelijkheden bij specifieke doelgroepen meer kenbaar te maken. Daarnaast is de geplande evaluatie van tariefstructuur ook in dit kader relevant. Verder ben ik steeds graag bereid andere alternatieven te onderzoeken. Ik neem hier graag kennis van zodat we een overzicht hebben van alle mogelijkheden.

Ik vind uiteraard ook dat we naar een water- en energiearmoedepplan moeten gaan. Ik ben als minister niet alleen bevoegd voor het drinkwaterbeleid, maar ook voor energie. Ik denk dat dit een opportuniteit is om een gecoördineerde aanpak uit te rollen.

Ik moet u helaas meedelen dat de inhoud van de klachten over de waterexploitanten niet aan onze diensten wordt gerapporteerd. Ik kan dus enkel de informatie verschaffen die ook in het rapport van de VMM is opgenomen. Ik vraag aan de VMM om de waterbedrijven te bevragen over de specifieke actieplannen die opgesteld worden om de klachten te voorkomen.

Mijnheer Danen, het algemeen waterverkoopreglement bepaalt aan welke voorwaarden voldaan moet zijn om van een minnelijke schikking te kunnen genieten. Deze voorwaarden zijn dus voor alle watermaatschappijen identiek.

De regelgeving die in de wetgeving opgenomen is, is over de jaren heen aangepast om dergelijke schrijnende gevallen maximaal te voorkomen. Er wordt duidelijk opgesomd welke lekverliezen als 'verborgen' moeten beschouwd worden door de waterbedrijven. De meest voorkomende lekverliezen worden erkend als verborgen lek.

Belangrijk daarbij is wel dat het algemeen waterverkoopreglement een minimaal kader is. Dat wil zeggen dat de watermaatschappijen daarvan kunnen afwijken voor zover dat natuurlijk in het voordeel van de klant is. Het moet dus altijd een beter voorstel zijn voor de klant.

Het regeerakkoord stelt bovendien dat we op basis van de lopende proefprojecten een slimme watermeter uitrollen die ook aan lekdetectie doet en zich automatisch in veiligheid kan stellen om grote lekken te voorkomen. Dat moet er voor zorgen dat het aantal problemen sterk teruggedrongen kan worden.

Ik hoop dat ik een uitgebreid antwoord heb gegeven naar aanleiding van het jaar-rapport.

Nogmaals, het is mijn ambitie om tot het punt te komen waarop er geen afsluitingen meer zullen zijn en om te kijken hoe we de gezinnen kunnen helpen om de facturen te betalen. Er zou dus altijd een basisvoorziening water moeten voorzien worden. De stijging van de waterfactuur tijdens het afgelopen jaar is een feit. Vlaanderen is Vlaanderen, maar ik denk dat acht drinkwatermaatschappijen in Vlaanderen toch net iets te veel is. Dat is natuurlijk allemaal historisch gegroeid, we komen van heel ver, er is in het verleden al een heel traject afgelegd. We moeten hier de volgende jaren verder aan werken. Het is natuurlijk niet logisch dat een Limburger iets anders heeft dan een West-Vlaming. Dat is een beetje Kafka. Daar zal ik ook op toezien, en natuurlijk op de betaalbaarheid van de factuur.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, bedankt voor het zeer uitgebreide antwoord. Ik ben alvast tevreden nu u inderdaad bevestigt dat die stijgende waterfactuur echt een probleem is. Het is een heel grote stijging, die voor veel mensen een harde dobber is.

Ik begrijp uit uw antwoord ook dat er een mogelijke aanpassing van die waterfactuur zit aan te komen. Er zal een evaluatie worden gemaakt, en op basis van de aanbevelingen zal u naar het parlement stappen om te kijken hoe die factuur eventueel billijker kan worden gemaakt. Dat is een goede zaak, want ook in de vorige legislatuur heeft onze fractie er steeds op gewezen dat we die hervorming van de nieuwe waterfactuur met dat vast recht niet eerlijk vonden, zeker niet voor kleine gezinnen en singles. De heer Bothuyne mag dat dan populistisch noemen, maar we zullen samen wel vaststellen wat er uit die evaluatie komt. Ik ben hier eigenlijk niet over te spreken, mijnheer Bothuyne, maar goed, u kunt dat misschien aan die 62.000 gezinnen gaan uitleggen die dit jaar met een afbetalingsplan werden geconfronteerd.

Ik ben blij dat u wilt evolueren naar nul afsluitingen voor kwetsbare gezinnen. Laat ons daarvoor dan het initiatief nemen op Vlaams niveau. Tijdens de vorige legislatuur is er ook een voorstel van resolutie geweest, onder andere van Rob Beenders, en volgens mij ook van collega Danen. Dat voorstel van resolutie is toen weggestemd. Laat ons dat opnieuw doen. Ik begrijp dat er nu een grote meerderheid is om effectief naar nul afsluitingen voor kwetsbare gezinnen te gaan. Laat ons daarvan absoluut werk maken. Ik denk niet dat we ergens op moeten wachten. We kunnen dat meteen doen, als Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik onthoud vooral dat u vandaag een aantal engagementen hebt uitgesproken. Dat is altijd goed. We zullen afwachten waartoe dat zal leiden.

Tot slot nog dit: die evaluatie van de waterfactuur is gebeurd. Die is gepubliceerd rond 20 mei. Maar rond die tijd hadden we ook nog andere zorgen. Er zijn heel veel vragen om hoorzittingen of toelichtingen te geven. Maar omdat dit zo'n belangrijk thema is, waar ook jarenlang naar gevraagd is, stel ik voor om die evaluatie van de waterfactuur – volgens mij uitgevoerd door de VMM – te laten toelichten, zodat we ook vragen kunnen stellen.

Want ik deel de bezorgdheid van collega Anaf. Ik heb er de voorbije jaren ook fel rond gestreden. Voor kleine gezinnen is het vastrecht veel te hoog. En voor grote gezinnen is het misschien te laag. Maar ik begrijp wel dat, als je bij de ene wat

weghaalt, er bij de andere misschien bij zal komen. Het is dus misschien niet zo gemakkelijk als het soms lijkt. En daarom zou ik daarover een genuanceerd debat willen voeren, met de commissie en samen met diegenen die de evaluatie hebben uitgevoerd. Ik denk dat we er wel zullen komen, althans als we er op een goede manier over nadenken.

Wat die acht watermaatschappijen betreft: dat is inderdaad historisch gegroeid. Gemeenten hebben zich georganiseerd om samen drinkwater te leveren. Maar nu moeten we een nieuwe stap zetten. Ik deel die bezorgdheid, ook van de minister. Dat stond trouwens ook in ons verkiezingsprogramma. Misschien delen we soms toch meer dan we denken.

Ik verwijs naar mijn laatste vraag, over de minnelijke schikkingen voor een abnormaal hoog verbruik. U hebt gezegd dat er in het waterverkoopreglement staat dat een aantal minimale voorwaarden tot minnelijke schikking kan leiden. Maar sommigen gaan daar iets royaler of inschikkelijker mee om dan anderen. Misschien kunnen we dat aspect eens bekijken. Want niemand kiest ervoor om een groot lek te hebben dat tot veel verlies leidt. Er zullen misschien wel onvoorzichtigheden in het spel zijn, maar niemand kiest er bewust voor. Het is onlogisch dat iemand die in West-Vlaanderen woont, niet minnelijk kwijtgescholden wordt, maar iemand die in Limburg woont, wel, hoewel de problematiek dezelfde is. Dat zou toch niet mogen. Ook dat aspect zouden we dus moeten meenemen wanneer we die evaluatie van de waterfactuur samen bekijken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Het lijkt een trend te worden bij u, minister. Het antwoord was ook interessant op heel wat punten.

Collega Danen, u hebt terecht een aantal zaken aangehaald. We moeten een evaluatie maken van het landschap van de drinkwatermaatschappijen en daarin stappen vooruitzetten om eventueel tot integratie of vereenvoudiging van dat landschap te komen. Maar, minister, dat moeten we wel in dialoog doen met de aandeelhouders, de vennoten, de lokale besturen. Het is belangrijk dat u met hen het gesprek daarover aangaat.

Collega Danen, ik ben het ook met u eens over de waterfactuur. We mogen de problemen zeker niet onder de mat vegen. Duizenden gezinnen hebben problemen om de waterfactuur te betalen. Dat zijn heel reële problemen. We moeten daar bedachtzaam mee omgaan – maar niet zoals collega Anaf, door met gratis water te gaan zwaaien. Gratis water heeft nooit bestaan en zal ook nooit bestaan. We mogen de mensen niets wijsmaken op dat vlak. Water heeft een kost, en het principe dat de vervuiler betaalt, wordt ook in dit parlement breed gedragen en gereflecteerd in de manier waarop we omgaan met de waterfactuur.

Ik ondersteun het pleidooi om in de regeling van de werkzaamheden aandacht te hebben voor de evaluatie van de waterfactuur en om dat hier aan bod te brengen in de commissie. Van daaruit kunnen we een goed debat voeren en eventueel vanuit het parlement over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, samen een aantal standpunten innemen.

De afsluitingen zijn inderdaad te voorkomen. Als we naar nul zouden kunnen gaan, minister, heel graag. Anderzijds moeten we er ook voor zorgen dat afbetalingsplannen gerespecteerd worden en dat ze een stok achter de deur zijn voor degenen die ze moeten afdwingen en afspreken met de klanten. Ook daar is een genuanceerd verhaal nodig, waarbij de werking van de lokale adviescommissies (LAC's) een heel belangrijk onderdeel is. Ik hoop dat u ook met hen de dialoog aangaat.

Over de slimme meter hebben we een heel lang debat gehad in verband met energie. Het is ook nuttig om die bij de waterfactuur te bekijken en ook een kosten-batenanalyse te maken van de invoering ervan, zodat ook de budgetmeterfunctie een oplossing kan zijn voor de problematiek van de betaling van de waterfactuur.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik wil even inpikken op het gratiswaterverhaal. Niemand hier pleit voor gratis water. Voorheen gebeurde de facturering wel op een andere manier. Vóór 2000 werden de kosten voor de sanering en de verzameling van het water betaald via de algemene belastingen, met als idee dat de sterkste schouders de zwaarste lasten kunnen dragen, zoals we onderwijs, cultuur en alle andere gemeenschappelijke uitgaven betalen. Dat principe werd ook voor de sanering en de riolering toegepast, waardoor een factuur voor een gemiddeld gezin maar 100 euro per jaar was.

Dit is helemaal geen verhaal van gratis water, wel van betaalbaar water. Water blijft een goed dat iedereen nodig heeft om te kunnen overleven. Het is een basisrecht. Je hebt dat nodig om ziekten tegen te houden, om gezond te kunnen blijven. Het moet iets zijn dat iedereen kan betalen. Dat is vandaag duidelijk niet het geval. Als er wordt gekeken naar het proberen verminderen van de waterfactuur, zou ik erop willen aandringen om veel meer kosten voor de sanering en de riolering te laten dragen door de algemene middelen, met als principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten kunnen dragen.

Daarnaast wil ik even reageren op de idee 'de gebruiker betaalt'. Nogmaals, het gaat hier niet om luxe. Iedereen heeft een bepaalde hoeveelheid water nodig om te kunnen leven, om gezond te kunnen leven, om gezond te kunnen blijven. Vandaag kunnen mensen die het kunnen betalen, vervuilen. Iedereen heeft een bepaalde basisvoorziening nodig. Om er een karikatuur van te maken: mensen met een zwembad kunnen hun zwembad vullen en heel veel water verbruiken, want ze kunnen het betalen. Er kunnen heel veel andere incentives zijn om minder water te gaan verbruiken, zoals effectief inzetten op lekken. Mensen die minder financiële mogelijkheden hebben, wonen vaak in huizen die meer lekken hebben en hebben meer problemen met kosten die heel erg hoog oplopen zonder dat ze het water gebruiken. Ik denk dat we daarop kunnen inzetten. Dat wil niet zeggen dat je die mensen op kosten moet jagen. Het probleem blijft wel dat de waterfactuur vandaag een zware dobber is voor elk gezin. Ik ben zeer blij dat de minister wil gaan naar niet meer afsluiten. Ik hoop dat we daar snel de juiste maatregelen voor kunnen nemen.

Maar daarnaast wijs ik er ook op dat het aantal dagvaardingen stijgt. Dat wil zeggen dat mensen een deurwaarder aan de deur kunnen krijgen om de factuur toch maar betaald te krijgen. Daarom is het belangrijk dat we vooral kijken hoe we de waterprijs kunnen doen zakken, want dat zou veel problemen oplossen, in plaats van de mensen te forceren om toch maar meer geld uit een lege portemonnee te krijgen.

Ik heb zelf een viertal jaar meegewerkt in een LAC. De LAC's hebben onvoldoende middelen om de mensen voldoende te kunnen bereiken. De LAC-medewerkers werken vanzelfsprekend vooral overdag. Ze kunnen overdag huisbezoeken doen, gaan bellen bij de mensen aan de deur, maar heel veel mensen zijn dan niet thuis en kunnen niet bereikt worden. Als mensen niet bereikt worden, dan wordt toch een gerechtelijke procedure of een aanzet tot afsluiting gestart. Daarom moeten we bekijken of er geen extra middelen nodig zijn om de mensen die de waterfactuur moeilijk kunnen betalen, te bereiken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank voor het uitgebreide antwoord. In het verleden was iedereen het erover eens dat water een product is waar we zeer

spaarzaam mee moeten omgaan. Het is een product dat beperkt en eindig is. We moeten allemaal op elke mogelijke manier nagaan hoe we daar zo spaarzaam mogelijk mee kunnen omgaan.

De herberekening van de waterfactuur heeft, zoals collega Danen ook heeft aangehaald, effecten op andere gebieden gehad. We hebben in de toelichting steeds gezegd dat het totale resultaat een budgetneutrale oefening is geweest, maar als je ergens verschuivingen doet, heeft dat een bepaalde impact.

Toen we de regelgeving hebben besproken in het parlement, hebben we afgesproken om een evaluatie te houden. Die evaluatie is er en ik vraag, net zoals de collega's, om de evaluatie samen te bespreken en na te gaan of er evenwichten verstoord zijn en er eventuele bijstellingen zouden moeten of kunnen gebeuren. Ik kan die vraag om een gedachtewisseling alleen maar ondersteunen.

Als je de aansluitkosten bij een systeem van basisvoorziening kan delen door meerdere mensen, maakt dat natuurlijk een verschil per persoon. Per aansluiting blijft het natuurlijk wel hetzelfde, de kost blijft wel dezelfde. De vraag is waar je de last legt.

Minister, over het verhaal van het nieuwe landschap voor water: we hebben een geschiedenis vanwaar het water komt. Er zijn verschillende bedrijfsstructuren. De beschikbaarheid van het basiswater bij de verschillende bedrijven is zeer verschillend en dat maakt dat we in een zeer verschillend landschap terechtkomen. Ik heb begrepen dat het uw bezorgdheid is dat het voor alle klanten beter moet zijn. Ik kan de denkoefening dus wel mee ondersteunen, maar ik hoop wel dat we voor ogen houden dat kwaliteit van water en beschikbaarheid van water voor alle klanten te allen tijde moet worden gegarandeerd. Ook bedrijfsstructuren zijn belangrijk, maar één structuur hebben mag geen doel op zich zijn als we zien wat we er misschien voor moeten laten vallen. Ik hoop zeker dat we een evenwicht in die oefening kunnen houden.

Minister, ik had nog een laatste vraagje over de budgetmeters en de slimme meters. Ik meende in de perscommunicatie over het onderzoek te lezen dat u ervan uitging dat de slimme meters zeker automatisch overal zouden worden uitgerold. Uit uw antwoord heb ik begrepen dat er misschien nog extra onderzoek nodig is. Ik meen dat er een onderzoek naar de kosten-baten lopende is of al afgerond. Minister, wat is de stand van zaken van dat onderzoek? Wanneer mogen we daarvan de resultaten verwachten?

Freya Perdaens (N-VA): In de eerste plaats was ik heel blij om van de minister te horen dat er zal worden gestreefd naar een synergie tussen drinkwater- en energiedossiers. Het gaat vaak om dezelfde mensen die kampen met problemen voor het betalen van beide facturen. Het is nuttig om zo iets samen te bekijken.

Ik was ook blij te horen dat er naar een minimum aantal afsluitingen of zelfs nul afsluitingen zal worden gegaan. Ik vind het wel een fout signaal om niet over te gaan tot afsluiten als gevolg van agressie tegenover personeel. Wie agressie vertoont, moet worden gestraft en niet beloond. Zo werkt onze samenleving nu eenmaal. Ik vind dat dus ietwat een probleem, al begrijp ik dat afsluiten van water niet de sanctie is voor agressie. Dat begrijp ik natuurlijk wel.

Ik merk ook dat we dezelfde mening hebben over het aantal watermaatschappijen en dat het opportuun is om dat eens te onderzoeken. Wordt er een dergelijk overleg gepland of wordt minstens het verschil in aanpak bij wanbetalingen besproken? Indien ja, wat is de timing?

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik wou nog even hebben over de betaalbaarheid van de waterfactuur. We willen met z'n allen dat die factuur betaalbaar blijft en dat staat ook zo in het regeerakkoord. U hebt daarstraks een percentage genoemd over de stijging. Gaat het om 34 procent? Dat is immens.

Minister Zuhal Demir: Sedert 2010.

Gweny De Vroe (Open Vld): We moeten inderdaad het gesprek grondig aangaan en alles eens goed analyseren want het is immens. Minister, ik denk dat we de betaalbaarheid eens moeten doorpraten. Ik was ook tevreden toen ik in het regeerakkoord las dat de nadruk op alleenstaanden werd gelegd, waar ik ook altijd in de commissie de nadruk op heb gelegd. Ik heb ook vaak verwezen naar hoe men dat in Brussel deed waar men een korting voor alleenstaanden geeft.

Ik heb altijd gevraagd om dat ook zeker eens te bekijken. Ik vraag het nu aan u als nieuwe minister, om de manier waarop dat daar gebeurt zeker eens onder de loep te nemen.

Dan de waterscans. Het is belangrijk dat wordt toegezien op het duurzaam waterverbruik. Het aantal waterscans is toch wel heel laag. Inzake het duurzaam waterverbruik moet een tandje worden bij gestoken.

Wat dikwijls ook een problematiek is, en dat is nog nauwelijks aangeraakt, is het bestaan van lekken. Als er een lek, is komen de mensen in serieuze betalingsproblemen. In dat verband zijn er de proefprojecten van de slimme watermeter. Die meters met automatische lekdetectie moeten worden ingevoerd om de mensen te beschermen tegen een te hoge factuur, terwijl ze niet eens weten dat er een lek is.

Minister, u hebt groot gelijk om het versnipperde landschap met acht verschillende watermaatschappijen eens te onderzoeken. We moeten bekijken hoe het efficiënter, beter en duidelijker kan. Daarin steun ik u zeer zeker.

De mensen betalen een saneringsbijdrage. We hebben daarover in de vorige legislatuur een motie ingediend na een actualiteitsdebat in de plenaire vergadering. We weten met ons allen dat die gebruikt moet worden voor het onderhoud en de aanleg van rioleringen. Dat gebeurt gewoon niet altijd. Ik wil daar nog even uw aandacht voor vragen. We hebben die motie goedgekeurd, maar in de praktijk is dat nog altijd niet het geval. Daar is zeker nog wat werk aan de winkel.

Ik was verbaasd dat er nog altijd elf Vlaamse gemeenten zijn zonder LAC-werking, en dan vooral in uw provincie. Er mag zeker gehamerd worden op het belang van die LAC-werking in die elf gemeenten.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, dank u voor het omstandig antwoord, want zoals al gezegd is, zijn de engagementen wel degelijk aanwezig.

Ik wil toch wijzen op die waterfactuur. U geeft het zelf aan: een stijging van 34 procent in tien jaar tijd. De kosten die erbij gekomen zijn, aangehaald door mevrouw Vandecasteele, hebben veel te maken met de sanerings- en milieubijdrage. Dat is allemaal goed: de vervuiler betaalt. Dat kan wel zijn, maar u hebt daarnet ook aangegeven dat we het draagvlak daarvoor moeten bekijken.

Ik interpreteer dat als volgt. Als we zo'n milieu- of saneringsbijdrage aanrekenen en er gebeurt iets, dan koppelen we niet af. Maar, zoals al aangegeven is, de stijging is evenredig met het aantal zaken die voor de rechtbank komen, maar dat is niet minder onaangenaam. Afkoppeling of voor de rechtbank komen, dat blijft in wezen hetzelfde. Afbetalingsplannen zijn ook hetzelfde: dat zijn maandelijkse, driemaandelijkse of jaarlijkse bijkomende kosten. De dagelijkse kosten blijven er echter bijkomen. Dat biedt niet direct een oplossing.

Dat is hetzelfde bij een watermeter. U kunt die wel invoeren en bij een energie- of watermeter betaalt men gewoon voor de hoeveelheid energie of water die men wil gebruiken. Maar als dat in de helft van de maand al op is, is dat in wezen ook een

afsluiting. Het is een basisrecht om over water te beschikken. Een budgetmeter is allemaal heel mooi, maar biedt geen oplossing.

U geeft aan dat energie en water uw bevoegdheid zijn en daar kunt u iets aan doen. Misschien moet u er nog andere diensten bij halen, zodat mochten er nog problemen zijn met klanten, men daar dan ook een sociale kijk op heeft. Voor mensen met afbetalingsplannen, budgetbegeleiding en dergelijke kunnen die diensten daar het best bij betrokken worden. De watermaatschappijen zelf hoeven daar geen sociale dienst voor op te zetten. Ze zullen dat alleszins nodig hebben, maar niet dat ze daar zo diep op ingaan. In de moeilijke gevallen, als er een afkoppeling of een afbetalingsplan of dies meer bijkomt, moet men degelijk bekijken hoe men die mensen kan helpen.

Zoals hier al is aangehaald, gaat het meestal om gezinnen die het moeilijk hebben en die dikwijls met zeer moeilijke huisvesting zitten. Ik geef een voorbeeld. Soms hebben die mensen nog een oude waterleiding en moeten ze de kraan vijf minuten laten lopen voor ze helder water in plaats van bruin water krijgen. Het gaat dikwijls om hun eigen woonst.

Minister, we moeten nakijken hoe we hiermee omgaan. Er wordt al snel gezegd wat de oplossing is, maar als we hier dieper op ingaan en de sociale achtergrond van de mensen bekijken, is het niet altijd zo simpel. Ik vraag u hiermee rekening te houden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik heb een concrete vraag over de studie naar de budgetmeters gesteld. Wat is de stand van zaken en wanneer mogen we die meters verwachten?

Minister Zuhail Demir: Ik zal moeten natrekken wanneer het onderzoek volledig wordt afgerond en wanneer we tot een uitrol van de slimme watermeters kunnen overgaan. Dit komt aan bod in de beleidsnota, maar het gaat natuurlijk ook om de maatschappijen die de meters moeten plaatsen en om al die gezinnen. Dat zal een bepaalde periode duren, maar we zullen met de plaatsing moeten beginnen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe kapbeleid van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de communicatie daarover – 254 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aangepaste kapbeleid van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) – 346 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, ik zou graag een vraag om uitleg stellen over de kappingen door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Dit is een gevoelig thema. Het doet altijd hartzeer voorbij gekapte bomen of een gekapt bos te rijden. Ik moet eerlijk zeggen dat de titel van het op 24 oktober 2019 in De Standaard verschenen artikel me tevreden stelde. Het ANB zal gas terugnemen met de kappingen, maar ik heb eigenlijk ook een tegenstrijdigheid in het artikel gelezen.

Het ANB zal de kappingen in zijn bossen meer spreiden en zal het tempo en de schaal terugschroeven waarop wordt gekapt. Het ANB gaat over tot deze bijsturing na het aanhoudend protest van burgers die grootschalig rooien als een vermindering ervaren. In hetzelfde artikel heb ik echter gelezen dat het ANB benadrukt dat de kappingen als dusdanig niet ter discussie staan. Het agentschap benadrukt dat het belangrijkste argument om te kappen de biodiversiteit is. Ondanks de expliciete overtuiging en de communicatie over het nut en de noodzaak van het kappen, zal nu een nieuw kapbeleid worden gevoerd met minder en gespreid kappen.

Minister, hoe staat u tegenover het nieuw kapbeleid? Hoe staat u tegenover de toch wat tegenstrijdige communicatie van het ANB in dit artikel? Ik zou graag vernemen op welke wijze het ANB zijn communicatie beter zal verzorgen en verfijnen, zoals ook langs de mediakanalen is aangekondigd. Tot slot vraag ik me af wat het ANB na afloop van de kappingen met het hout doet. Op welke wijze wordt de duurzaamheid gegarandeerd?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik heb deze vraag om uitleg ingediend op basis van dezelfde publieke reactie op het ANB. Ik denk dat eenieder hier mogelijk hetzelfde voelt als er bossen worden gekapt. Dat ligt zeer gevoelig. Dat bossen in het kader van het natuurbeleid worden gekapt, valt zelfs aan burgers die niet dagelijks met natuur- of bosbeleid bezig zijn heel moeilijk uit te leggen. Ik denk dat we te allen tijde moeten kijken hoe we die communicatie op een heel zorgvuldige manier voeren, maar we moeten anderzijds ook maximaal vermijden – en daar ging ik trouwens van uit – dat bossen gekapt worden.

Vanuit het ANB is er nu aangegeven dat het doel van het kappen veelal vanuit natuuroogpunt is, maar dat ze kappingen toch meer zullen spreiden na het protest van de burgers. Het is niet de eerste keer dat het ANB haar kapbeleid naar aanleiding van onrust of protest van buurtbewoners bijstelt. Eerder dit jaar besliste het ANB om één van de drie loten van het Vagevuurbos voorlopig niet te kappen en het kappen in de tijd te spreiden. Intussen werd de kapvergunning reeds geschorst door de Raad van State.

In navolging van de ophef rond het kapbeleid heeft het ANB aangekondigd om nieuwe termijnplannen op te maken. Er wordt gekozen voor een termijn van 24 jaar waarin uiteindelijk dezelfde hoeveelheid bomen gekapt zullen worden die nodig is om een bos goed te beheren, maar omdat het nu verder gespreid wordt in de tijd, hoopt het ANB dat het shockeffect bij het publiek kleiner zal zijn.

Houtkap heeft uiteraard steeds een bepaald doel. Het is een onderdeel van het beheerplan dat het ANB voor haar bossen opmaakt. Op die manier wordt er ruimte gecreëerd voor onder andere natuur en de ontwikkeling van andere biodiversiteitsvormen. De omvorming heeft vaak ook plaats in kader van de instandhoudingsdoelstellingen die vanuit Europa aan Vlaanderen worden opgelegd, of die we alleszins hebben aangemeld en dus in het kader van toezicht door Europa moeten bereiken.

In het licht van deze ontwikkelingen had ik graag de volgende vragen aan u gesteld.

Het ANB gaat naar aanleiding van de onrusten haar kapbeleid spreiden in de tijd. Heeft dit dan ecologische gevolgen voor de ontwikkeling van de biodiversiteit in Vlaanderen? Is er een wetenschappelijke reden waarom er voor 24 jaar als termijn wordt gekozen? Kan dat ook korter of langer, of is dit wetenschappelijk onderbouwd? Kunnen we hieruit afleiden dat het ANB in het verleden te veel of te snel heeft gekapt? Hoe moeten we die termijnbepaling inschatten?

Veel kappingen gebeuren in het kader van de Europees opgelegde instandhoudingsdoelstellingen. Komen deze in het gedrang door de aanpassing van het kapbeleid?

Dient hier specifiek overleg met Europa te worden gevoerd of telt enkel het eindresultaat? Wat zijn de gevolgen indien de Europese instandhoudingsdoelstellingen niet tijdig worden bereikt? Is er door de aanpassing van het kapbeleid een dreiging dat die niet tijdig bereikt zullen worden?

Hoe staat u tegenover de kritiek op de beheersplannen van het ANB? Deze zouden onvoldoende transparant en met te weinig inspraak tot stand komen. Ook de Raad van State veroordeelde het ANB eerder al omdat het onzorgvuldig te werk ging. Zult u met uw diensten overleg plegen om deze kritieken te evalueren en indien nodig bij te sturen? Of is daar reeds overleg over gepleegd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik merk door de mails die ik van heel veel bezorgde burgers krijg, dat mensen zich terecht ook wel afvragen waarom er bomen worden gekapt, terwijl we altijd zeggen dat we bomen moeten aanplanten. Dat zijn twee tegenstrijdige boodschappen. Het kapbeleid van het ANB heeft natuurlijk en vooral te maken met het beheer van onze bossen.

Het ANB heeft beslist dat het de kappingen in haar gebieden in kader van het bosbeheer meer zal spreiden en minder grootschalig zal houden.

Het bosbeheer en de bosbeheersplannen zelf staan niet ter discussie, en ze worden ook vanuit wetenschappelijke hoek gesteund. Ik heb met heel veel specialisten ter zake gesproken, want ik moest hier in eerste instantie toch ook wel inkomen. Vanuit heel veel verschillende hoeken wordt mij bevestigd dat onze bosbeheersplannen een van de beste zijn. Ze staan ook niet ter discussie. We zullen wel zorgen dat we de kappingen meer zullen spreiden en dat ze minder grootschalig zullen worden gehouden.

In het verleden heeft het ANB ervoor gekozen om dat in één beweging te doen. Het is belangrijk dat het ANB nu het signaal geeft en meer luistert naar de verzuchtingen en bekommernissen van de burgers, dat de directe betrokkenen worden gehoord, en dat er waar mogelijk wordt bijgestuurd zonder de wetenschappelijke onderbouw van beheer en beleid te ondergraven.

Deze burgers zijn ook vaak de eerste gebruikers van natuurgebieden. Dat is ook een goede zaak. Natuur en Bos voelde de laatste maanden ook aan dat het ingrijpende karakter waarmee het noodzakelijke beheer soms gepaard ging of moest gaan, aanleiding gaf tot commotie en discussie. Ik vind het belangrijk dat het ANB ook in de toekomst bij ingrijpende beheeringrepen inzet op betrokkenheid en participatie van de buurt, de burgers en de omwonenden. Een mooi voorbeeld is de aanpak in Koersel bij de aanleg van open zandduinen.

Ik zie ook mogelijkheden om bij de aanleg van open plekken meer te werken op maat van een specifiek gebied, en waar mogelijk een meer kleinschalige aanpak te hanteren. Daarnaast nodig ik ook iedereen uit vast te stellen tot wat ingrijpend beheer in andere gebieden heeft geleid. Zo is bijvoorbeeld in Averbode Bos en Heide iedereen het er ondertussen over eens dat belevingswaarden en natuurwaarden van het gebied sterk verhoogd zijn.

Elk natuurplan is onderworpen aan een openbaar onderzoek waarbij opmerkingen en suggesties kunnen worden gedaan, of zaken in twijfel kunnen worden getrokken. Het centrale idee van het natuurbeheerplan is dat het de juiste informatie bevat om het beheer voor een terrein te onderbouwen en concreet uit te werken.

In Vlaanderen is het zo dat men voor de termijn van natuurbeheersplannen 24 jaar heeft ingeschreven. Die 24 jaar wordt opgedeeld in cycli van 6 jaar. Dat zorgt ervoor dat we op korte termijn en op basis van nieuwe inzichten of bereikte resultaten kunnen evalueren en ondertussen ook bijsturen.

In Nederland zijn de termijnen vastgesteld op 20 jaar, in Duitsland is het iets variabel en hanteert men een termijn tussen 15 jaar en 25 jaar, afhankelijk van de gebieden.

De Raad van State gaf niet aan dat er onzorgvuldig zou zijn gewerkt. Wel kwam de bemerking dat kapmachtigingen beter moeten worden gemotiveerd. Vandaag wordt aan het ANB één kapmachtiging toegekend voor alle kapmachtigingen in een regio. Dat laat te weinig ruimte voor concrete motivering van de machtiging. Deze werkwijze zal dan ook worden bijgestuurd. Dat is ook de logica zelf.

De communicatie van het ANB is tweeërlei, maar niet tegenstrijdig. Enerzijds wordt duidelijk rekening gehouden met de bezorgdheden die leven, anderzijds zal men blijven beheren omdat het noodzakelijk en onderbouwd is. De communicaties vermijden het resultaat van het hand in hand laten gaan van de wil om te luisteren en om bij te sturen. De experts zeggen ook dat onze beheerplannen niet ter discussie staan.

Natuur en Bos wil ook goed communiceren met alle mogelijke partners, en dus ook het grote publiek. Dat is echt nodig, want mensen begrijpen dat niet. Ze wonen in een buurt en zien er ineens allerlei kappingen. Het is dus echt een kwestie van goed te communiceren. 'It's all about communication'. Dat zal dan ook in de komende maanden nog vaak proactief gebeuren. Er is ondertussen al meer informatie online beschikbaar en ook de sociale mediakanalen van Natuur en Bos zullen hiervoor worden ingezet. De terreincommunicatie is hierbij nog meer van belang. Niet iedereen is constant online of achter een scherm.

Hout is sowieso een duurzame grondstof, zeker als het uit bossen komt met hoge beheerstandaarden zoals het in Vlaanderen gangbaar is. De wetgeving bepaalt dat het hout openbaar wordt verkocht aan de hoogste bidder. Het grootste deel wordt staand verkocht aan houthandelaren die voornamelijk uit Vlaanderen komen. Een deel van het hout wordt geëxporteerd, maar regionaal gebruik geniet mijn voorkeur. Dat heb ik ook meegedeeld.

Om ervoor te zorgen dat onze waardevolste stammen lokaal verwerkt worden, organiseert het ANB sinds vorig jaar een Vlaams houtpark. Op dit houtpark worden kwaliteitsstammen gedurende een maand liggend aangeboden. De kleinere schaal zorgt ervoor dat lokale verwerkers meer gestimuleerd worden om over te gaan tot aankoop, wat de lokale handel moet aanmoedigen. Het beheer van de bossen wordt door een extern controleorganisme gescreend. Het grootste deel van de bossen die het ANB beheert, heeft een zogeheten Forest Stewardship Council-label (FSC). Dat is de hoogst mogelijke internationale standaard voor duurzaam beheer.

De Europees opgelegde instandhoudingsdoelstellingen komen met deze bijsturing niet in het gedrang. De natuurdoelen die het ANB met zijn bosbeheerplannen realiseert, staan ook niet ter discussie. Ook over alle natuur- en bosdomeinen heen blijft het beheer dat het ANB voert, gericht op het realiseren van de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen, zowel wat betreft boshabitats als open habitats.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel. Het aanplanten en het kappen van bomen zijn dingen waar mensen effectief meer en meer van wakker liggen. Dat is een heel goede zaak. Vroeger was dat niet zo'n hot item. Ik vind dat een heel positieve evolutie en ben heel tevreden met het regeerakkoord waarin staat dat we 10.000 hectare extra bos gaan voorzien. Ik denk dat de mensen daar heel blij mee zijn. Maar als ze zien dat het ANB dergelijke drastische kappingen doet, is het maar al te logisch dat ze op hun achterste poten gaan staan. Ik denk dus dat spreiden, minder grootschalig, betere communicatie en meer participatie een goede evolutie is. Ook wat betreft die terreincommunicatie volg ik u volledig.

Niet iedereen is op de locatie. Het zijn dikwijls de mensen die in de buurt wonen en er alle dagen gaan wandelen, die het hardst schrikken. Wat dat betreft kunnen er heel grote stappen gezet worden, ook om de biodiversiteit uit te leggen, want niet iedereen is dag in dag uit bezig met natuurbeheer en begrijpt dat altijd goed.

Met betrekking tot de beheerplannen heb ik vorige legislatuur naar aanleiding van een actuele vraag heel hard ingezet op het volgende. Het frustreert mij immers mateloos dat als men daar kappingen doet, men niet moet compenseren. Ik vind het niet meer dan logisch – ik blijf mijn punt herhalen tot het een feit is – dat men ook in het kader van kappingen bij beheerplannen moet compenseren. Op die nagel blijf ik kloppen tot wanneer dat effectief realiteit zal zijn.

Ik kom tot een laatste, heel gevoelig punt. Vorig jaar heb ik een gesprek gehad met minister Weyts over het hakhoutbeheer langs de gewestwegen. Dat is een problematiek waar heel veel mensen het van krijgen, namelijk dat als je langs een gewestweg rijdt, het bos dat er stond opeens verdwenen is. In het kader van veiligheid of ziekte kunnen we dat perfect begrijpen, maar daar stellen wij ons toch heel grote vragen bij. De reactie die ik toen heb gekregen was dat er een rondetafel zou zijn met het ANB en de administratie Wegen en Verkeer (AWV) met betrekking tot dat beheer en die problematiek.

Minister, hoe kan in de toekomst de samenwerking verder worden geoptimaliseerd zodat er een duurzaam beheer is van de bossen langs de gewestwegen? Zoals ik al zei, veiligheid boven alles en als er zieke bomen zijn, moeten die worden gerooid, maar ik denk dat er toch een versterkte samenwerking nodig is tussen AWV en het ANB in het kader van het bosbeleid.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Boskap ligt inderdaad gevoelig. Zoals u zelf aangeeft, moeten we bossen bijmaken maar anderzijds kappen we. Bij de burgers en bij ons allemaal ligt dat gevoelig. Hoe verklaren we dit alles want bos is natuur. Hoe gaan we daarmee om?

Als je zegt dat je in bepaalde gebieden bepaalde doelstellingen moet bereiken, dan is dat de reden en de verklaring waarom er in bepaalde gebieden ook bomen worden gekapt. Ik heb begrepen dat de boskap en de spreiding in de tijd geen effect zullen hebben op het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Het leidt ons misschien te ver om hierbij een volledig wetenschappelijke toelichting te krijgen, maar ik zou toch willen vragen om die alsnog te krijgen. Ik ga ervan uit dat er een termijn is voor het bereiken van die doelstellingen en dat we die bomen kappen om bepaalde doelstellingen te bereiken. Als we die termijn opschuiven, dan ben ik bezorgd dat we misschien niet tijdig de doelstelling van instandhouding van bepaalde natuur bereiken die we op een bepaald moment wel aan Europa moeten aantonen. Als we de doelstellingen niet bereiken, dan vrees ik dat er misschien verplichte maatregelen worden opgelegd aan het ANB en de terreinbeherende verenigingen, maar misschien ook aan andere die vandaag niet mee kunnen bepalen op welke manier de kap is uitgesteld. Het brengt toch complicaties met zich mee. Ik zou blij zijn met het antwoord dat het totaal geen effect heeft, maar vanuit mijn wetenschappelijke achtergrond zou ik toch graag meer informatie hebben. Ik vind het heel moeilijk te begrijpen omdat er toch een reden is waarom de bossen worden gekapt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Aansluitend bij de argumentatie van mevrouw Rombouts, wil ik zeggen dat één belangrijk element nog niet is genoemd en zeker niet in haar discours. Er is ruimte nodig om al die doelstellingen te realiseren, om

voldoende habitats te realiseren die we met Europa hebben afgesproken en om de IHD-doelstellingen te realiseren. Als we dat allemaal willen doen in de beperkte ruimte die we voor natuur hebben, dan moeten bepaalde soorten natuur plaatsmaken voor andere natuur. Dan rijst de vraag of we geen extra ruimte voor natuur moeten innemen in plaats van de weinige ruimte die we hebben voor natuur, te herbestemmen. In de eerste plaats moeten we dan kijken naar die hectaren – en dat zijn er nogal wat – die nu al bestemd zijn als natuur maar die nog altijd anders gebruikt worden, bijvoorbeeld door de landbouw, maar die ook andere bestemmingen hebben. Wat als natuur bestemd is, moeten we gebruiken als natuur.

En we kunnen natuur bijmaken. In 1997 hebben we dat met z'n allen afgesproken in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, maar we hebben dat nog altijd niet gedaan. Voorzitter, ik denk dat dit een belangrijk element is dat moet worden toegevoegd aan de discussie.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Het zijn interessante vragen van de collega's. Ik ben voor een deel zeker mee met een aantal facetten van de bezorgdheid. Het kapbeleid van het ANB heeft zeker nood aan een nog meer laagdrempelige en duidelijkere communicatie over het hoe en waarom naar het grote publiek. Er moet zeker omzichtiger worden omgesprongen met onvervangbare ecologisch waardevolle bossen. We zijn zeker ook voorstander van meer inspraak door bewoners, net zoals van compensaties bij kappingen door het ANB, van een duurzamere beheer van de wegkant.

Het lijkt erop dat het ANB zijn beleid in een aantal van die zaken alvast aan het bijstellen is. Op zich gaan we dus de goede richting uit.

Het is hier al gezegd, het ANB maar ook natuurorganisaties doen aan kapbeleid om natuur te maken en te herstellen, en gelukkig niet om het om te zetten naar meer beton. Dat is een belangrijk verschil.

Echter, onze bossen zijn heel schaars, we hebben ze heel hard nodig in het klimaatvraagstuk. Ik ben dus ook heel erg blij met de aankondiging dat er een halt zal worden toegeroepen aan grootschalige kappingen in natuurgebieden. Wellicht is het omgekeerde ook waar. Hiervoor kom ik graag terug op een vraag die ik u eerder al stelde.

Het ging over de belofte om 10.000 hectare bos bij te maken. U had toen nog geen antwoord op mijn vraag. U zei mij terug te komen begin of eind december, dat moet ik nog eens checken. Waar ik wil toe komen, is dat u in de regeerverklaring zegt dat u in eerste instantie wil bebossen, opnieuw bebossen, van bosbestemde gebieden, en – waar mogelijk – natuurgebieden. Mijn vraag toen ging over hoeveel hectare bosgebied we willen maken in gebieden bestemd als natuurgebied. Mijn vraag nu is: kunnen we niet beter wegblijven van die natuurgebieden voor extra bebossing?

Nu het plan toch nog niet helemaal klaar is, kunt u dit misschien in overweging nemen. We zeiden het al, we hebben te weinig van beide: te weinig bos en te weinig natuur, dus laat ons het ene niet voor het andere ruilen. Op zich klinkt dat heel logisch, misschien wilt u dat opnieuw eens bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik heb nog een kleine aanvulling. Het is natuurlijk een probleem, we hebben een tekort aan natuur en een tekort aan bos. Daar moeten we hard werk van maken. Dat hebben jullie in jullie regeerverklaring gezet. Wij hopen dat dat dan ook realiteit wordt. Dat zal al een grote stap vooruit zijn om te bereiken wat we moeten bereiken.

Ik wil nog eens terugkomen op de communicatie. Ik heb al heel veel kappingen gezien op het terrein. Als mensen reageren, is het meestal omdat ze slecht geïnformeerd zijn, of geïnformeerd worden door mensen die het zelf niet zo goed weten. U moet goed beseffen dat buurtbewoners elke dag datzelfde traject afleggen en plots zien dat er gekapt wordt. Ze kennen dat bos vanbinnen en vanbuiten. Als zij dan uitleg krijgen van mensen die met moeite het bos kennen, over wat er met het bos zal gebeuren, dan geloven de mensen dat niet.

We moeten zorgen dat we genoeg mensen op het terrein hebben die kunnen uitleggen waarmee ze bezig zijn, die vertrouwen wekken bij de buurtbewoners en de bezoekers van de bossen, en die erkend worden als experts van het bosbeheer. Ik wil nogmaals een pleidooi houden om ervoor te zorgen dat naast de middelen om bossen bij te maken, er ook in voldoende mensen wordt voorzien om die bossen te beheren en de communicatie te voeren over dat bosbeheer, want het is pas als mensen vertrouwen hebben in degenen die vertellen wat ze gaan doen, dat ze effectief zullen geloven dat het goed is voor hen. Nu mankeert dat ook. Voldoende mensen die bosbeheer doen, zal zowel de biodiversiteit als de bosuitbreiding ten goede komen. Dat zal ook heel wat protesten die nu bezig zijn, in de kiem smoren omdat mensen dan meer vertrouwen gaan hebben in het beleid dat wij aan het voeren zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De vraag over het kapbeleid en de gewijzigde communicatie van het ANB wil ik even duidelijk beantwoorden. Het gaat niet over ontbossingen. Laat me daar heel duidelijk over zijn. Het gaat over bosbeheer, kappen in het kader van bosbeheer. Bos blijft bos. Dat is een belangrijke nuance in heel het debat.

Op de vragen rond extra hectare bos en natuur zal ik later terugkomen. Ik ben daarmee bezig. Ik heb vorige week verschillende actoren gezien. Ik hoop dat ik snel met een plan van aanpak naar hier kan komen.

Verder hebben we goede boswachters. Dat zijn allemaal mannen en vrouwen die hun werk met veel liefde en vakkennis uitvoeren. Toevallig heb ik tot nu toe enkel mannen gezien, maar er zijn ook vrouwen. Het is ongelooflijk, want ik heb zelfs een boswachter ontmoet die eigenlijk op pensioen moet gaan, maar helemaal niet op pensioen wil gaan. Hij wil blijven werken.

Ik reken op hen om die communicatie mee te dragen. Ik denk dat we het er volmondig over eens zijn dat aan de communicatie moet worden gewerkt. Het ANB moet communiceren voor de kappingen beginnen, met grote infomomenten die de wijk bij elkaar brengen. Het is raar op een bepaald ogenblik bomen in de buurt te zien kappen. We hebben dat meegedeeld en we zullen daar de komende jaren aan werken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik heb geen bijkomende data ontvangen. Ik begrijp dat het nu te kort is, maar in opvolging van deze vraag om uitleg zou ik hierover graag bijkomende inlichtingen ontvangen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, kan dat naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota gebeuren?

Tinne Rombouts (CD&V): Ik ga ervan uit dat de informatie beschikbaar is, want ik heb mijn vraag om uitleg ingediend. Ik ga ervan uit dat ik die informatie in de loop van de komende week kan ontvangen.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Rombouts, ik heb uw vraag beantwoord en ik wil niet dubbel antwoorden.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, het gaat me om de motivering. U hebt verklaard dat dit geen impact zal hebben. Kunt u daar enige toelichting bij geven?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, heb ik u goed begrepen? Uw vraag betreft de verschuiving van de kappingen in de tijd.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, hoe verklaart u dat we niet in het gedrang komen met het tijdig bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen? Ik wil een verklaring, maar ik begrijp dat u die vraag niet dadelijk kunt beantwoorden.

De voorzitter: Minister, kunt u dit nog even nakijken?

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) – 206 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, ik heb een vraag om uitleg over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Iedereen heeft natuurlijk het nieuws in Nederland gevolgd. Er is daar veel te doen naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State, die de PAS-regeling in Nederland heeft vernietigd. Hierdoor zijn heel wat bouwprojecten onvergundbaar geworden en we hebben allemaal de beelden gezien van de landbouwers en de bouwvakkers die naar Den Haag trekken om te protesteren.

Dit doet me denken aan de vraag hoe het in Vlaanderen zit. Ook Vlaanderen heeft een hoge stikstofdepositie, hoger nog dan in Nederland. Ook wij hebben een voorlopige PAS-regeling uitgewerkt met de bedoeling de stikstofdepositie in onze speciale beschermingszones terug te dringen en ervoor te zorgen dat we onze natuurdoelen kunnen halen zonder de economische ontwikkelingen te hypothekeren.

Zoals ik al heb vermeld, is de stikstofdepositie in Vlaanderen zeker niet lager dan in Nederland. In de tekst van mijn vraag om uitleg verwijs ik naar de cijfers voor 2016, maar ik heb gisteren gemerkt dat de cijfers voor 2017 beschikbaar zijn. Die cijfers zijn nog slechter. In 2017 viel in Vlaanderen 24,6 kilogram stikstof per hectare neer. In Nederland was dat 22,4 kilogram. De toestand is 6 procent slechter geworden. Van de totale hoeveelheid reactieve stikstof die jaarlijks neerslaat in Vlaanderen, komt 48 procent vanuit het buitenland aanwaaien, maar 52 procent wordt door binnenlandse bronnen geproduceerd. Landbouw en verkeer zijn goed voor de hoofdmoot van de emissies.

Stikstof oefent een vermestende en verzurende werking uit en heeft een nefaste invloed op onze biodiversiteit. Ook voor onze gezondheid is een te grote hoeveelheid stikstof niet goed.

Als we naar de natuur kijken, dan blijkt uit de cijfers van 2016 – en die van 2017 zijn op dit vlak ook minder goed – dat er maar liefst in 82 procent van de totale oppervlakte Vlaamse natuur een overschrijding is. Dat is toch wel heel erg. Dat is beter dan in 1990, maar dat is absoluut nog niet de toestand waar we naartoe moeten evolueren. En we hebben slechtere resultaten dan vorig jaar.

In Vlaanderen is er een voorlopige PAS-regeling uitgewerkt die gebruikt wordt om individueel vergunningen en hervergunningen te evalueren. Er werd een plan-

milieueffectrapport (plan-MER) voorbereid om de voorlopige regeling te evalueren en aan te passen.

De Vlaamse PAS-regeling werkt in tegenstelling tot de Nederlandse met drempelwaarden. Ontwikkelingen die leiden tot een bijkomende betekenisvolle stijging van stikstof in Natura 2000-gebieden krijgen geen vergunningen. De Vlaamse voorlopige PAS-regeling heeft vooral impact op landbouwbedrijven die heel dicht bij deze natuurgebieden liggen en focust vooral op de doelstelling van de habitatrichtlijnen. Deze voorlopige PAS-regeling zou in 2019 worden omgezet in een definitieve PAS-regeling.

In welke fase zitten we in dit verhaal? In het regeerakkoord wordt aangegeven dat we het significantiekader en het flankerend beleid van de stikstofdepositie in de Speciale Beschermingszones (SBZ's) zullen monitoren, maar we zien niet duidelijk wat daar precies nog zal gebeuren. We denken nochtans dat de omzetting van de voorlopige PAS-regeling naar een definitieve PAS-regeling echt belangrijk is. Ook de juridische verankering is heel belangrijk om te voorkomen dat we in dezelfde situatie als Nederland verzeilen.

Bestaat er een evaluatie van de Vlaamse voorlopige PAS-regeling? Wat zijn de conclusies?

Op dit moment is er geen juridisch vastgelegde PAS-regeling, en dat maakt dat we in een juridisch vacuüm zitten. We stellen ons vragen over de rechtszekerheid. Zult u de voorlopige PAS-regeling omzetten naar een definitieve PAS-regeling met juridische basis? Welke stappen zijn hiervoor nodig?

Nederlandse en Vlaamse juristen verwerpen het werken met drempelwaarden. Die methodiek passen we in Vlaanderen toe. Welk standpunt neemt u in ten aanzien van de wettigheid van het werken met drempels? Zullen we met het behoud van de Vlaamse aanpak met drempels rechtszekerheid kunnen garanderen?

Wat is de stand van zaken van het plan-MER voor de Vlaamse PAS in wording? Hoe zal men in Vlaanderen kunnen garanderen dat de natuur hersteld wordt voordat er nieuwe ontwikkelingsruimte wordt uitgedeeld?

Bent u van plan om de reductiedoelstellingen voor de belangrijkste bronnen, landbouw en verkeer, concreet te maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dit is een zeer interessante vraag. Ik zal proberen om er zo correct mogelijk op te antwoorden, en dat op basis van de gegevens waarover ik al beschik.

Momenteel wordt er een plan-MER opgemaakt voor een definitieve PAS-regeling. De evaluatie van de voorlopige PAS-regeling is daar een onderdeel van. Conclusies zijn nog niet voorhanden.

Het definitieve PAS-programma zal rekening houden met de bevindingen uit het plan-MER, inclusief de passende beoordeling in het arrest van het Europees Hof van Justitie van 8 november 2018 inzake de Nederlandse PAS, en andere relevante arresten van het Hof van Justitie inzake de Habitatrichtlijn. Na het openbaar onderzoek van het plan-MER en het PAS-programma zal het PAS-programma definitief worden vastgesteld.

U verwijst naar de Nederlandse en Vlaamse juristen. Die verwerpen het werken met drempelwaarden. U vraagt naar hun standpunt. Ik wil wijzen op twee belangrijke verschilpunten tussen de vernietigde Nederlandse PAS en de aanpak in

Vlaanderen. Je kunt het een niet zomaar met het ander vergelijken. In Vlaanderen is het niet gepland dat men zoals in Nederland het geval was voor de vergunningverlening van individuele projecten, terugvalt op de passende beoordeling van het PAS-programma, en dat er op individueel niveau in sommige gevallen geen passende beoordeling meer nodig is. In Nederland werd een drempel van 1 mol stikstof per hectare gehanteerd om projecten vrij te stellen van vergunningsplicht voor wat stikstofimpact betreft.

De drempels die in de Vlaamse significantiekaders worden gehanteerd, hebben niet tot doel projecten die onder een drempel vallen, uit te sluiten van de vergunningsplicht of van de passende beoordelingsplicht. Wel zijn ze bepalend voor de beoordeling van de significantie.

De impactbeoordeling van de stikstofdepositie – want daar gaat het eigenlijk over – gebeurt aan de hand van de kritische depositiewaarde die specifiek is voor elk habitatype. Indien die waarde wordt overschreden, wordt het bereiken van de gunstige staat van instandhouding gehypothekeerd. Het werken met impactbeoordeling op basis van kritische depositiewaarden wordt internationaal en wetenschappelijk gehanteerd als best beschikbare techniek.

Overigens is voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van Europees te beschermen habitatypes en -soorten niet alleen de aanpak van overmaat aan stikstofdepositie belangrijk. Ruimtelijke condities, goed beheer, waterhuishouding en andere milieufactoren zijn eveneens van belang. In de passende beoordeling worden bijgevolg ook andere aspecten beoordeeld, niet alleen de verzuurde en/of vermestende effecten ten gevolge van stikstofdepositie.

Wat is de stand van zaken van het plan-MER voor een Vlaamse PAS in wording? Hoe zal men Vlaanderen garanderen dat de natuur wordt hersteld? In tegenstelling tot het Nederlandse PAS werkt de Vlaamse PAS niet met de concepten ontwikkelingsruimte of depositieruimte. Dat biedt de mogelijkheid om een deel van de totale depositiedaling van stikstof in te vullen met nieuwe economische activiteiten die stikstof veroorzaken. Op die manier bestaat er geen link tussen het herstellen of beheren van habitats en de vergunningverlening, wat in het Nederlandse PAS wel het geval was.

De vergunningverlening in Vlaanderen gebeurt binnen een kader waarbinnen de stikstofdepositie volgens een uitgezakt traject moet afnemen. De Vlaamse PAS voorziet in herstelbeleid met als doel de negatieve effecten van stikstofdepositie op habitats te milderen of weg te nemen. Dit herstelbeheer is al ten dele operationeel via het besluit dat de subsidiëring van het natuurbeheer regelt.

Tot slot, het PAS-programma wordt verder uitgewerkt, rekening houdend met de resultaten uit het nu nog lopende plan-MER-proces. Het moet een evenwichtige combinatie worden van brongericht beleid en herstelbeleid dat via nauwgezette monitoring kan worden bijgestuurd waar nodig. Hierbij zullen zoveel mogelijk koppelingen worden gezocht met andere gebiedsgerichte doelen op het vlak van klimaat, duurzame energie, waterkwaliteit, luchtkwaliteit, bodemkwaliteit enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik heb twee grote opmerkingen. U hebt gezegd welke stappen u zult ondernemen, maar niet wanneer. Staat dat eerst-daags op uw planning? Eigenlijk is er in alle communicatie rond de ontwikkeling van de voorlopige PAS meegegeven dat er op 1 januari 2019 een definitieve PAS zou zijn.

We zijn die datum toch wel al enige maanden voorbij. Het lijkt mij dus nodig om daar dringend werk van te maken. Zeker gelet op wat er in Nederland gebeurt, is

het zeer belangrijk dat we naar een definitieve regeling gaan. Hoe concreet zijn uw plannen daarover? Ik heb nu wel een antwoord gekregen op het proces, maar niet op de timing.

Ten tweede, u geeft het verschil tussen de twee methodieken aan. Maar we moeten wel zeggen dat er in 84 procent van de gevallen een overschrijding is van de kritische depositieregeling. Onze natuur wordt ernstig bedreigd door de stand van zaken op dit moment. Ik hoor in uw antwoord eigenlijk niet echt wat u daaraan zult doen. U zult monitoren. Als u een resultaat haalt waarbij 84 procent fout is, dan is dat toch wel een zware buis.

Minister, welke concrete maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat wij onze doelstellingen halen en dat wij onze kritische drempelwaarden niet overschrijden in onze natuurgebieden? Op dit moment is dat in 84 procent van de gevallen wél zo. Het lijkt mij dus zeer belangrijk dat we daarvoor een actieplan opstellen. En ik had graag van u vernomen wat dat dan precies zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u om in uw antwoord duidelijk aan te geven wat de verschillen zijn met het Nederlandse systeem.

Collega's, het is heel duidelijk: op het vlak van stikstof staan we nog voor heel wat uitdagingen. Niemand trekt dat in twijfel. Maar ik vind het niet correct om te stellen dat het nog slechter gaat of dat we totaal geen stappen voorwaarts zetten. Ik verwijs daarvoor graag naar het jaarrapport lucht - Emissies 2000-2017 van VMM. Daaruit blijkt dat er in die periode een daling van 33 procent optrad van de ammoniakemissies door de landbouwsector. Tot 2008 daalde de NH₃-uitstoot van de sector sterk en daarna bleef die een aantal jaren stabiel. We weten ook waarom. Sinds 2014 is er opnieuw een daling vast te stellen en ook in 2017 was er een daling van emissies uit stallen en mestopslag aan de orde.

Daaruit kunnen we heel duidelijk concluderen dat er wel nog inspanningen nodig zijn, maar dat de doelstellingen van 2020 en 2025 nog steeds binnen handbereik liggen.

Ik vind het dus niet correct om daar zeer dramatisch over te doen en om te zeggen dat we alles wat er tijdens de afgelopen periode is gebeurd, overboord moeten gooien en een totaal nieuwe koers moeten varen. Dat vind ik zeker ook telkens wanneer de vergelijking met Nederland gebeurt. Want, zoals de minister ook zegt, zitten we effectief met andere maatregelen, met een ander beleid. Nederland heeft zijn beleid en zijn vergunningenbeleid gevoerd op basis van algemene cijfers. In Vlaanderen hebben we er net heel bewust voor gekozen om een individuele beoordeling te doen, per bedrijf. Er is geen enkel bedrijf dat aan een beoordeling ontsnapt. Bij elke vergunning is er dus ook effectief een beoordeling.

En het is niet het feit dat er nog een stikstofprobleem is in Nederland dat werd aangeklaagd, maar wel hun beleid. En net op het vlak van dat beleid zitten we hier in Vlaanderen op een heel ander spoor.

Minister, ik ben dus blij dat u hiervan een heel duidelijk kader hebt aangegeven. Ik betreur het dat er in de communicatie heel wat mensen de Nederlandse problematiek naar Vlaanderen trekken, dat ze proberen te doen alsof het hier nog veel erger is en dat er helemaal geen positieve evoluties zouden zijn. Ik betreur dat zeer sterk.

U hebt dat kader hier heel duidelijk aangegeven. Ik hoop dat u diegenen die, waarschijnlijk vanuit bepaalde opportuniteitsredenen, die communicatie zo voeren, heel duidelijk uw standpunt meegeeft en dat u zich daartegen afzet.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dit dossier heeft een lange voorgeschiedenis. Al jaren wordt er gewerkt. Er is zeer veel overleg geweest met alle betrokkenen in een poging dat op te lossen. We zijn gestart met ons wat te spiegelen aan Nederland. Maar we hebben hier inderdaad een andere aanpak gevolgd.

Het belangrijkste punt voor iedereen lijkt mij werkzekerheid te zijn.

De intentie van de vraag die wij stellen, is te weten wanneer er rechtszekerheid zal zijn voor de bedrijven. Mevrouw Rombouts, u verengt de discussie tot de landbouw. Wij hebben hier niet specifiek over landbouw gesproken. Landbouw is maar een deeltje van het probleem. Voor ons gaat het over een veel ruimere problematiek. *(Opmerkingen van Tinne Rombouts)*

Wij zien een even grote problematiek rond mobiliteit. Ik denk dat het belangrijk is dat we de focus op de landbouw een beetje verruimen en inzien dat dit een probleem is voor heel veel andere activiteiten als we daar geen oplossing voor vinden. Ons pleidooi is te werken aan een oplossing die juridisch standhoudt. We weten dat we in de tussenfase lang zijn blijven zitten, weliswaar onder een soort gentlemen's agreement, waarbij iedereen wist dat we aan een oplossing moeten werken. Maar het wordt nu wel tijd dat we een sluitende oplossing vinden die juridisch standhoudt op alle niveaus en die rechtszekerheid biedt voor alle initiatieven die zullen worden genomen. Dan gaat het niet alleen over landbouw maar ook voor een belangrijk deel over andere initiatieven rond mobiliteit en dergelijke meer.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Gewoon ter verduidelijking: aangezien het over PAS gaat en de PAS-beoordeling effectief toepassing heeft op de landbouw, heb ik gereageerd op dit verhaal en op de problematiek van Nederland die u hierbij betreft. Dat het ruimer is, daar ben ik het volledig mee eens. *(Opmerkingen van Chris Steenwegen)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik wil niet vooruitlopen op de feiten. Ik ga het proces van het plan-MER afwachten, als u mij dat niet kwalijk neemt. Ik hoop qua timing in de loop van 2020 naar een definitieve PAS te kunnen gaan. Straks hebben we nog vragen over het luchtbeleidsplan, waarin een hele reeks maatregelen zijn opgenomen die twee weken geleden door de regering zijn goedgekeurd. Daar komen we straks op terug. Maar ik kan niet vooruitlopen op dat proces. Ik wil dat afwachten om vervolgens een definitieve PAS goed te keuren die voor iedereen zal gelden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik wil ook nog eens benadrukken dat we hier de landbouw niet willen viseren. Voor ons is het, naast de rechtszekerheid, zeer belangrijk hoe we tot de toestand zullen komen waarbij we onze kritische overschrijdingsdrempels niet meer bereiken voor de verschillende soorten natuur. We zitten nu in 84 procent van de totale oppervlakte Vlaamse natuur met een overschrijding. Vorig jaar was dat 82 procent. Dat is dus minder goed, voor alle duidelijkheid. Heel vroeger, in 1990, was het nog slechter. Dat klopt. Maar onze vooruitgang gaat opnieuw achteruit. We moeten daar echt werk van maken. Ik wil echt graag voorstellen horen hoe we dat gaan bereiken. Dat heb ik vandaag jammer genoeg nog niet gehoord.

Ik geef u natuurlijk wel alle krediet om de PAS-regeling te evalueren, de plan-MER op te maken en deze discussie nog verder te voeren, maar ik zou toch ook echt

graag heel duidelijke, heel concrete oplossingen en voorstellen willen horen om te zorgen dat we niet naar 84 procent, niet naar 83 procent maar naar veel minder overschrijding gaan en dat dat de uitzondering wordt in plaats van de regel. Anders gaat de toestand van onze natuur er niet op vooruit en blijft het dweilen met de kraan open. Dat is een oproep om heel concrete maatregelen te treffen zodat we onze mooie natuur kunnen behouden en verder ontwikkelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de asbestinzameling op containerparken en aan huis – 290 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, asbest is een thema waar ik sinds een aantal jaren mee bezig ben, niet alleen in containerparken, in huizen maar ook in scholen en dergelijke. Mijn vraag concentreert zich op asbestinzameling op containerparken en aan huis.

Afgelopen zomer bevroeg ik de voormalige minister voor Leefmilieu over de stand van zaken van de asbestophalingen aan huis. Het gaat over een project van de vorige regering om asbestsanering aan huis te ontzorgen. Uit het antwoord van de minister bleek dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) negen subsidieaanvragen had ontvangen voor het organiseren van asbestophaling aan huis. Zeven afvalintercommunes hebben ook effectief een subsidie ontvangen. Ik ga ze niet opsommen. Ook de stad Antwerpen heeft een subsidie toegekend gekregen via een projectgebonden ministerieel besluit. Dit betekent dat bijna 2,7 miljoen Vlamingen gebruik kunnen maken van deze dienstverlening.

Uit het antwoord van de minister bleek ook dat er in 2019 maar voldoende budget was om zeven projectaanvragen te honoreren. Bijna 4 miljoen Vlamingen kunnen dus geen gebruikmaken van deze dienstverlening en dienen nog steeds naar het containerpark te rijden om hun asbestafval correct te verwijderen. De minister gaf wel aan dat de actieve projecten, samen met de projecten in aanvraag, ongeveer drie vierde van de Vlamingen zouden bereiken. Als kanttekening gaf de minister mee dat de activering van de laatst aangevraagde projecten afhankelijk zal zijn van de beschikbare budgetten bij de OVAM.

Uit de voorlopige resultaten bleek dat zes intercommunes samen ongeveer 850 ton asbest inzamelden via het systeem van golfplaatzakken of bigbags. De Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK) zamelde ook nog eens 1.397 ton asbestafval in via het systeem van containers. De intercommunes MIROM Menen en MIROM Roeselare hebben geen gegevens meegedeeld. Het is misschien toeval, maar het containerpark van de intercommunale MIROM Roeselare kreeg dit najaar negatieve media-aandacht voor de manier waarop er met asbestafval werd omgesprongen op het containerpark. Het containerpark van MIROM was echter niet alleen, want volgens een artikel van de Krant van West-Vlaanderen van 4 oktober 2019 zouden in één op de drie containerparken de asbestvezels vrij rondvliegen. Deze beweringen werden gestaafd met veelzeggende foto's.

Minister, heeft de OVAM de resultaten van de intercommunale MIROM ondertussen ontvangen? Wat was de reden voor deze rapportering op een later tijdstip?

Heeft de OVAM sinds augustus 2019 nog bijkomende subsidieaanvragen ontvangen? Zo ja, van welke intercommunes?

Om particulieren te stimuleren om asbestafval correct te verwijderen, is ontzorging een belangrijk gegeven. De asbestophaling aan huis kan hierin een belangrijke rol spelen, maar slechts iets meer dan de helft van de bevolking kan momenteel gebruikmaken van deze dienstverlening. Blijft u vasthouden aan het systeem van projectsubsiëring via de OVAM? Is dat de beste garantie om zo elke Vlaming in de mogelijkheid te stellen zijn asbestophaling aan huis te laten gebeuren?

De aanwezigheid van een initiatiefnemer – meestal een intercommunale – en de beschikbaarheid van een subsidiebudget zijn twee belangrijke parameters die ertoe leiden dat een inzameling aan huis in een regio wordt georganiseerd. Blijkbaar ontbreekt dit initiatief bij een aantal intercommunales, waardoor 24 procent van de bevolking geen gebruik zal kunnen maken van deze dienstverlening. Waarom wensen deze intercommunales geen inzameling aan huis voor asbestafval te organiseren? Wat geven deze intercommunales als belangrijkste reden? Zult u stappen zetten om deze intercommunales alsnog te overtuigen? Welke andere stappen zult u zetten zodat elke Vlaming van deze noodzakelijke dienstverlening zal kunnen gebruikmaken?

Blijkbaar wordt de asbestinzameling op de containerparken in West-Vlaanderen nogal nonchalant georganiseerd. Hebt u naar aanleiding van deze vaststellingen al actie ondernomen? Welke? Ik denk bijvoorbeeld aan handhaving, ook een van uw bevoegdheden. Is de asbestinzameling op de andere Vlaamse containerparken op dezelfde wijze georganiseerd?

Wordt er controle uitgeoefend op de asbestinzameling op containerparken? Wie voert deze controles uit? Hoe vaak werden of worden deze controles uitgevoerd?

Werd er nagegaan waarom de asbestinzameling niet overal op een correcte en veilige manier wordt uitgevoerd? Hoe zult u ervoor zorgen dat asbest ook in containerparken op een veilige manier ingezameld en afgevoerd kan en zal worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Danen, ik dank u voor uw vraag. Ik ben blij dat u als Limburger ook andere problemen aanbrengt. Een Limburger is een wereldburger, bij deze is dat bewezen.

De intercommunale kon op dat ogenblik nog geen relevante cijfers voorleggen omdat zij nog maar net een project had gelanceerd. In de periode tussen 19 augustus en 8 oktober verkocht de intercommunale in de 3 deelnemende gemeenten in totaal 9 bigbags aan 8 particulieren en 81 golfplaatzakken aan 56 particulieren. De OVAM ontving sinds augustus 2019 geen bijkomende subsidieaanvragen meer.

Uw derde vraag kan ik alleen maar beamen. Ik onderlijn nogmaals dat ontzorging belangrijk is om particulieren aan te zetten tot het verwijderen van asbest in en om hun woning. Lokale besturen zijn door hun nabijheid en schaalgrootte goed geplaatst als coördinerende actor.

Omdat het asbestafbouwbeleid een nieuwe beleidslijn vormt, is het niet realistisch om van alle lokale besturen te verwachten dat zij onmiddellijk het concept van huis-aan-huisinzameling integreren in hun bestaande werking. Onbekend is vaak onbekend. De uitrol van nieuwe concepten vraagt eerst goesting tot pionierswerk en vervolgens om goede praktijken te verspreiden ter inspiratie van andere lokale besturen. Vandaar dat het subsidiebesluit van de OVAM spreekt over 'impulsprojecten'.

Ieder lokaal bestuur beslist daarbij autonoom wanneer de tijd rijp is. Ik kan alleen een oproep doen dat lokale besturen daar effectief een beroep op doen.

Om op uw vraag te antwoorden met betrekking tot het systeem van projectsubsiëring: subsidies richten zich op het aanmoedigen en ondersteunen van beproefde

nieuwe initiatieven. Uit de cijfers die u zojuist aanhaalde, blijkt dat er inderdaad een dynamiek op het terrein ontstaat en dat we de inzameling van asbestcement aan huis al voorzichtig succesvol kunnen noemen. We monitoren en evalueren deze projecten om zo het nog zeer jonge beleid optimaal te kunnen sturen.

Zoals ik daarnet heb aangehaald beogen impulsprojecten een dynamiek teweeg te brengen onder lokale besturen. Het aanbod aan subsidiemogelijkheden werd via de gebruikelijke kanalen verspreid.

De OVAM bracht mij ervan op de hoogte dat sommige intercommunales informeel aangaven liever te wachten tot na evaluatie van de huidige projecten. Andere willen dit laten samensporen met toekomstige energieprojecten, waarin ze aan gebouweigenaars ontzorging willen bieden voor het aanpassen van dakbedekking aan hedendaagse energienormen.

Voorlopig zijn er geen stappen gepland om intercommunales nog te overtuigen, aangezien we de lokale autonomie, de effectiviteit van beschikbare overheidssubsidies en een gezonde marktwerking willen respecteren.

Ik zal met de OVAM de nodige gesprekken aanknopen om te bekijken welke opportuniteiten er zijn binnen de budgettaire mogelijkheden om deze dienstverlening verder uit te breiden.

Het spreekt voor zich dat ik incidenten met asbest op recyclageparken ten eerste betreur en deze ook wil tegengaan in de toekomst. Ik kan niet genoeg benadrukken dat uitbaters van recyclageparken zelf werkgever zijn en de nodige maatregelen dienen te nemen om de veiligheid van hun personeel te garanderen. Arbeidsbescherming is een federale bevoegdheid. Ik werk dan ook samen met de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (WASO), de VVSG en de OVAM aan een actualisatie van de bestaande omzendbrief van asbestcementinzameling op recyclageparken uit 2008 om een degelijk, werkbaar en geüpdatet antwoord te kunnen bieden aan alle betrokkenen.

Het behoort tot de lokale autonomie om te bepalen hoe lokale besturen hun recyclagepark inrichten. De uitbating van een recyclagepark is vergunningsplichtig waarbij we bij aanvraag van een vergunning eveneens een werkplan verwachten conform de VLAREM-bepalingen (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning). In dat werkplan staan de verschillende procedures van aan- en afvoer beschreven conform de geldende bepalingen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ongeveer een jaar geleden heeft uw voorganger heel triomfantelijk laten weten dat de Vlaming voortaan asbestafval aan huis kon laten ophalen aan een heel lage kostprijs, bijna gratis. Ik vond en vind dat een goed initiatief. Maar dan moet dat wel worden uitgerold.

Zeggen dat een grote groep Vlamingen daar nu geen gebruik van kan maken en dat dit onder de lokale autonomie valt, dat we wel zullen zien wat het wordt, daar neem ik geen genoegen mee. U moet echt proberen om de intercommunales of de gemeenten te overtuigen om wel in te stappen. Ik vind het heel onrechtvaardig dat iemand in gemeente A wel kan gebruikmaken van zo'n big bag aan 20 of 30 euro en iemand in een ander gebied waar de gemeente of de intercommunale geen initiatief neemt niet. Ik vind dat onrechtvaardig en zelfs discriminerend. Als we echt willen ontzorgen en het beleid serieus nemen, moeten we daar echt op inzetten. Minister, u bent relatief nieuw. Ik neem aan dat u dit zult vastpakken en de proefperiode snel zult afsluiten om dit over heel Vlaanderen uit te rollen. Indien de intercommunale of de gemeente echt niet wil bewegen, moet u een ander initiatief nemen, want ik aanvaard niet dat een paar miljoen Vlamingen van die dienstverlening verstoken blijft.

Wat de asbestinzameling in containerparken betreft, hebt u verklaard dat er gemeentelijke autonomie is. Dat klopt, maar de gemeente of wie het ook organiseert, moet de wetten en decreten naleven. Dat is belangrijk. Wie in de annalen van het Vlaams Parlement kijkt, zal merken dat het probleem van de asbestinzameling in containerparken met de regelmaat van een klok aan de orde wordt gesteld. Is het nu zo moeilijk om asbest in 2020 op een ordentelijke wijze in de containerparken op te halen? Dat zou geen probleem mogen zijn. Ik wil u dan ook vragen een initiatief te nemen en ervoor te zorgen dat alle containerparken op dat vlak in orde zijn. Ik ben ervan overtuigd dat sommige intercommunales op dat vlak heel goede leerlingen zijn, maar sommige anderen zijn heel slechte leerlingen. De slechten zouden van de goeden moeten leren. Het is onaanvaardbaar dat we anno 2020, wanneer asbest twintig jaar verboden is, nog steeds niet in staat zijn asbest op een veilige manier in een containerpark te laten inzamelen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijnheer Danen, ik geef u volledig gelijk. Dat gebeurt niet enkel in een ophaalcentrum in Roeselare. Ik heb daar op gemeentelijke vlak jarenlang op gedrukt. Als het zeil gewoon open en bloot ligt en er allerlei zaken gebeuren waardoor die asbestvezels gewoon vrij in de lucht zweven, krijgen we van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) als antwoord op de vraag of er controle is geweest te horen dat er tijdens de controle geen overlast was. Als we dan nagaan welk weer het op die dag was, blijkt dat het heel de dag regenachtig is geweest. Ik vind het bedenkelijk dat de OVAM ons dergelijke gezegde controles voorschotelt.

We kunnen de gemeentebesturen wijzen op de manier waarop ze hiermee omgaan, maar gemeentebesturen hebben veel aan hun hoofd, zeker als het om nieuwe besturen gaat. Ik heb soms de indruk dat het milieu daar wat bij inschiet. Er is geen aandacht voor.

Dit geldt niet enkel voor de containerparken, maar ook voor afbraakwerken. Bij afbraakwerken is er de verplichting een gespecialiseerd bedrijf in te huren. Ik moet op plaatselijk niveau vaststellen dat, bijvoorbeeld, internationale bedrijven worden uitgenodigd. Dat gebeurt op andere plaatsen gegarandeerd ook. Soms moet dat aan de hand van een Europese inschrijving gebeuren. We zien wat er gebeurt. Het zijn gespecialiseerde bedrijven, maar ze treffen geen maatregelen. Het enige wat het gemeentebestuur doet, is de vraag stellen hoe ik kan weten dat het asbestvezels zijn. Daar gaat het helemaal niet om. Als een gespecialiseerd bedrijf wordt ingehuurd om voor een afbraak te zorgen, moet een controle worden uitgeoefend. Ik heb eens een werf laten stilleggen. Toen zijn waterkanonnen geïnstalleerd om de zaak tijdens de afbraak nat te spuiten. Die mensen waren gewoon koppig en hebben de kanonnen zo geïnstalleerd dat het water door de wind niet eens op het oppervlak belandde.

Mensen gaan hier op een rare manier mee om. Blijkbaar beseffen ze nog altijd niet dat asbestvezels schadelijk zijn. Er zijn genoeg mensen met levensbedreigende gezondheidsproblemen, maar blijkbaar dringt dat tot veel mensen niet door. Een controle van overheidswege zou niet slecht zijn. Indien we die controle louter door de gemeenten laten uitvoeren, denk ik dat er over heel Vlaanderen veel variatie zal zijn en ik bedoel dat in ongunstige zin.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik wil even terugkomen op die proefprojecten. Ik ben daar een groot voorstander van, want die hebben een grote meerwaarde. Hun betoelaging hangt natuurlijk ook af van hun innovatief karakter. Ik denk dat de vraag om iedereen evenveel budget te geven niet echt nuttig is. Ze werkt het concept net tegen. Wat wel nuttig zou zijn, is het bundelen van die best practices,

waardoor elke intercommunale en elke gemeente zelf met de beste en meest innovatieve maatregelen aan de slag kan gaan. Op die manier kunnen ze ook echt doen wat hun te doen staat: zorgen dat het asbest verwijderd wordt en dat het zo goed mogelijk behandeld en afgehandeld wordt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Toen die heisa in de containerparken in West-Vlaanderen ontstond, kregen we in mijn gemeente in Vlaams-Brabant, Kampenhout, toch wel wat bezorgde telefoontjes. Mensen weten ondertussen wel dat asbest gevaarlijk is, maar ze weten niet wanneer het gevaarlijk is. Als we het hier over best practices hebben, dan zou ik heel graag een suggestie geven. De intercommunales Incovo en Interza zijn daar al heel fel mee bezig geweest. Zij halen effectief het asbest in big bags aan huis op. Ze stellen ook asbestpakketten ter beschikking zodat mensen asbest op een veilige manier kunnen verpakken om het daarna zelf naar het containerpark te brengen.

Als u op zoek bent naar best practices, dan wil ik heel graag die twee intercommunales als voorbeeld aanhalen. Ze zijn daar toch al heel verregaand mee bezig geweest.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik deel de bezorgdheden die hier aan bod zijn gekomen. Ik zal ook wel aan de inspectie vragen om eens een stand van zaken van die controles te geven. Ik voel ook aan dat we hierin misschien een tandje moeten bij steken, want het blootstellen aan asbest is ook strafbaar. Ik wil mijn inspectie hierover wel een opdracht geven.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik voel ook wel dat iedereen dit probleem au sérieux neemt. Het is inderdaad zo dat uw voorganger, mevrouw Schauvliege, een jaar of twee geleden heeft gezegd dat ze haar inspectie de opdracht zou geven om prioriteit te geven aan de controle op asbest en om daar meer aandacht aan te besteden. Ik weet dat dat ook gebeurd is. De vraag is of dit ook gecontinueerd zal worden. Ik hoop dat dit ook zo zal zijn. Ik reken op u, minister, dat u dat ook zult doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de op Geopunt Vlaanderen gepubliceerde kaart van de jachtterreinen en de wildbeheerseenheden – 292 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Op 10 oktober werd de geactualiseerde kaart van de jachtterreinen en de wildbeheerseenheden op Geopunt Vlaanderen gepubliceerd. Op deze kaart kun je nagaan welke percelen in Vlaanderen mogen bejaagd worden. Om te mogen jagen met het geweer moet er een aaneengesloten jachtterrein van minstens 40 hectaren groot worden afgebakend. De verzameling van alle aaneengesloten percelen waarop een jager het jachtrecht heeft, noemt men het jachtterrein. Iedere jager moet jaarlijks een jachtplan van zijn jachtterrein indienen. Dat plan geeft dus aan op welke percelen hij over het jachtrecht beschikt.

Om aan dit aaneengesloten gebied te komen, worden in eerste instantie zoveel mogelijk terreinen opgenomen. Pas als de eigenaar aangeeft dat hij niet akkoord is dat er een jachtrecht op zijn of haar eigendom ligt, worden deze terreinen uitgesloten. Deze werkwijze wordt verdedigd omdat het voor de jagers bijzonder moeilijk is om te weten te komen wat de eigendomsgrenzen zijn of van wie welke eigendom is.

Maar het gevolg daarvan is dat heel wat terreinen waar jacht echt niet wenselijk is óók in de jachtkaart worden opgenomen. Ik denk daarbij aan private tuinen, speel-terreinen, kerkhoven, sportvelden enzovoort. Die zitten daar allemaal in. Ik heb de proef op de som genomen: in de jachtkaart van mijn eigen gemeente zitten een speelterrein en een voetbalveld. Dat is eigenlijk toch wel zeer eigenaardig.

Dit is dus een zeer eigenaardige manier van werken. Veel eigenaars weten niet eens of er jachtrechten op hun domein gelden, laat staan dat ze weten hoe ze zich daarvoor moeten uitschrijven. Het valt ook op dat lokale besturen niet worden betrokken in de opmaak van die jachtplannen, die kaart.

Het is duidelijk dat een evaluatie en aanpassing van deze werkwijze zich opdringt. Het lijkt logisch dat eigenaars gevraagd worden naar de rechten op hun eigendom, in plaats van dat ze moeite moeten doen om zich uit te schrijven uit een automatische toekenning van die rechten.

Minister, hoeveel eigenaars hebben zich sinds de publicatie van de jachtrechtenkaart op www.geovlaanderen.be tot nu al uitgeschreven? Ik zou graag de cijfers hebben vanaf het moment dat de kaart voor het eerst werd gepubliceerd, tijdens de zomer van 2017. Over welke gebieden gaat dat? Kon dit niet worden voorkomen? Welke impact heeft dit op de jachtplannen?

Zal de werkwijze, zoals ze nu is toegepast in uitvoering van het Jachtdecreet, worden geëvalueerd?

Is het niet logisch dat gemeentes een actieve rol krijgen in de controle van de kaarten, waarbij ongewenste terreinen zoals voetbalvelden, kerkhoven, woonwijken enzovoort uit de jachtplannen worden geschrapt? Zullen lokale besturen voortaan worden betrokken bij de opmaak van deze jachtrechtenkaart?

Druist het automatisch verlenen van jachtrechten niet in tegen het eigendomsprincipe? Lijkt het niet logischer de bewijslast om te keren, waarbij in plaats van dat de burger zelf het initiatief moet nemen om de eigen woning of grond uit een jachtplan te laten schrappen, de jager of wildbeheerseenheid een schriftelijke toestemming moet vragen aan de eigenaar?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wat uw vraag naar de cijfers betreft, moet ik u helaas teleurstellen. Ik heb die cijfers niet. Het beheer van de jachtplannen is een exclusieve bevoegdheid van de arrondissementscommissarissen. Maar ik wil wel bekijken hoe we aan die cijfers kunnen geraken.

De actuele werkwijze is een gevolg van de wetswijziging in 2014. Tot dan werden de jachtplannen door de jagers neergelegd, zonder dat er een echt controle- en verbeteringsmechanisme bestond voor de grondeigenaars. Enkel na afspraak bij de arrondissementscommissaris kon het analoge jachtplan worden ingekeken. Bovendien volstond een mondelinge toestemming van de eigenaars om een terrein op te nemen in een jachtplan.

Dit is sinds de wetswijziging in 2014 niet meer het geval. De goedgekeurde jachtplannen worden nu zo snel mogelijk na goedkeuring op Geopunt gepubliceerd

zodat iedereen zijn eigendommen online kan controleren. Bovendien is er een eenvoudige administratieve procedure waarmee de eigenaar fouten voor zijn eigendom kan laten rechtzetten.

Voor elke toevoeging van een nieuw perceel aan een jachtplan is nu ook een schriftelijk bewijs van jachtrecht nodig. Daardoor is het vandaag niet meer mogelijk een perceel toe te voegen aan een jachtterrein zonder de expliciete schriftelijke toestemming van de eigenaar. De jachtrechten worden dus, in tegenstelling tot wat u aangeeft, geenszins automatisch toegekend.

Wel is het zo dat in de huidige jachtplannen jachtrechten zijn opgenomen van vóór de wetswijziging in 2014, waarvan de huidige perceeleigenaar niet op de hoogte is. Waarschijnlijk verwijst u daarnaar.

Het is ook mogelijk dat de jachtrechten destijds wel met mondelinge toestemming van de eigenaar zijn opgenomen, maar dat de eigenaar dit vandaag wenst te herzien.

Net om die reden zijn de laatste jaren bijzonder veel inspanningen geleverd om de jachtplannen digitaal voor iedereen te ontsluiten. En ik wil die inspanningen ook bestendigen. Zo kan iedereen op Geopunt vlot en laagdrempelig nagaan of de eigen percelen al dan niet terecht in een jachtplan zijn opgenomen.

Daarbij voorziet de wetgeving in de mogelijkheid voor elke terreineigenaar om zijn percelen desgewenst uit de jachtplannen te schrappen. Daartoe volstaat het om een aanvraag in te dienen bij de arrondissementscommissaris en daarbij het schriftelijke bewijs van het eigen jachtrecht van de eigenaar voor te leggen. Alles staat eenvoudig uitgelegd op de website van het Agentschap Natuur en Bos.

De gemeentes kunnen als terreinbeheerder zelf nagaan of de eigen terreinen al dan niet terecht in een jachtplan zijn opgenomen en desgewenst initiatief nemen om dit aan te passen. Het initiatief om een terrein uit een jachtplan uit te kleuren ligt echter steeds bij de perceeleigenaar. Een gemeente kan hierbij sensibiliserend optreden, maar kan zich niet in de plaats van de individuele eigenaars stellen.

Zoals eerder aangegeven wordt het jachtrecht niet automatisch verleend, maar is voor elke toevoeging van percelen in een jachtplan nu een schriftelijk bewijs van jachtrecht vereist. De jager moet sinds de wetswijziging van 2014 dus wel degelijk de schriftelijke toestemming hebben van een eigenaar om het jachtrecht op diens perceel te mogen uitoefenen. Enkel voor historische jachtrechten, die mondeling of schriftelijk toegekend zijn voor de wetswijziging van 2014 en die opgenomen zijn in een jachtplan, moet een eigenaar zelf nog initiatief nemen om de eigen percelen desgewenst uit een jachtplan te schrappen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister, voor uw antwoord, maar ik leer daar twee dingen uit.

Ik weet niet of u zelf al eens geprobeerd hebt om een eigendom uit het huidige systeem uit te schrijven. Dat is absoluut geen eenvoudige opdracht. Misschien is het interessant om dat eens te proberen, want het is helemaal niet eenvoudig of laagdrempelig. Ik denk dus dat er heel veel werk aan de winkel is om dit veel simpeler te maken. Ik hoor van mensen die zich uitgeschreven hebben dat die uitschrijving bij de nieuwe update weer ongedaan gemaakt is. We moeten er echt wel op toezien dat deze procedure maar eenmaal hoeft te gebeuren en daarna voor altijd geldt, niet dat die uitschrijving op de een of andere manier terug gewist is. Dat kan nu misschien een fout zijn, maar ik denk dat er aan het systeem toch wel wat zaken schorten.

Ik hoor u ook zeggen – en dat betreurt ik eigenlijk wel – dat u niet van plan bent om het systeem te evalueren, maar het verder wenst te gebruiken, hoewel daar heel veel opmerkingen over zijn en het eigendomsrecht er eigenlijk mee geschaad wordt. Ik had graag gehoord dat u bereid was om het te evalueren en het grondig te bekijken, maar dat hoor ik niet in uw antwoord. Misschien heb ik dat niet goed begrepen, maar het lijkt mij toch wel zeer belangrijk dat we het Jachtdecreet en alle regelgeving daaromtrent bekijken, aanpakken en weer tegen het licht houden. Wij zullen daarrond alvast initiatief nemen, om dat opnieuw ter discussie te brengen.

Ik vraag dus toch wel initiatief te nemen om de zaken even eenvoudig en laagdrempelig te maken, zoals u beweert dat ze zijn.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Het is met name onze fractie geweest die altijd heeft aangedrongen op een maximale transparantie wat betreft het hebben van jachtrechten en het uitoefenen of benutten ervan. Ons principe is daarbij altijd geweest dat maximale transparantie, duidelijkheid en ook gebruiksvriendelijkheid voor de eigenaar essentieel zijn. In dat opzicht hebben wij ook altijd de stappen uit 2014, om over elke wijziging en uitbreiding van bestaande jachtplannen een onomstotelijk en onbetwistbaar schriftelijk bewijs te moeten voorleggen, toegejuicht als een logische stap in dat proces naar een grotere transparantie.

We moeten zeer goed kunnen begrijpen dat er verontwaardiging ontstaat bij veel eigenaars als ze vaststellen dat er jachtrechten zijn overgedragen aan een wildbeheerseenheid of individuele jager op hun eigendommen of op speeltuinen, begraafplaatsen en openbaar domein in hun gemeente.

Het is ook altijd het standpunt van mijn partij geweest dat de jacht aanwezig is in Vlaanderen om een bijdrage te leveren aan onze natuurdoelstellingen. We kunnen daarmee leven en hebben daar zelfs geen probleem mee. De voorwaarden die eraan gekoppeld zijn, zijn ook daar weer transparantie en het zoeken naar draagvlak. In dat zoeken naar draagvlak is het voor de jachtsector essentieel om de verontwaardiging en de ongerustheid die leeft bij veel burgers, te begrijpen.

Persoonlijk ken ik nogal wat wildbeheerseenheden. Zij begrijpen dat ze een stap verder moeten gaan dan hetgeen op dit ogenblik wettelijk verplicht is, dus enkel bij uitbreiding een wijziging van de jachtplannen. Ze beginnen bijna retroactief met het in kaart brengen van welke eigenaar jachtrechten heeft en kijken of ze dat op papier kunnen zetten. Zonder dat er op dit ogenblik een dwingend regelgevend kader is, zijn ze met die oefening bezig. Minister, ik denk dat het goed zou zijn mocht u het signaal sturen in de richting van wildbeheerseenheden dat die inspanning zeer wordt gewaardeerd en het best wordt volgehouden of ingezet waar ze nog niet van kracht is.

Het idee om het bewijssysteem om te draaien, waarbij ze dus geen jachtrecht hebben tenzij ze voor elk historisch gebied waarop ze jachtrecht hebben, een schriftelijk bewijs kunnen voorleggen, vind ik sympathiek en wil ik ook verder bekijken, maar is op dit ogenblik nog niet aan de orde. We moeten ook begrip hebben voor wat historisch is gegroeid. We mogen het ook niet laten voorkomen alsof er op elk perceel waarop jachtrecht is toegekend, effectief wordt gejaagd. Het is wel wat complexer dan dat. Er wordt niet gejaagd in speeltuinen. Er wordt niet gejaagd op begraafplaatsen. Laat ons de wettelijke situatie aanpassen aan de feitelijke situatie. Het is evident dat er zeker stappen vooruit kunnen worden gezet.

De rol voor gemeenten daarin vind ik ook een interessante piste, maar laat ons ook daar redelijk zijn. Sensibiliseren is zeer goed en verschillende gemeenten doen dat ook via hun website en informatiekkanalen waarover ze beschikken. Ik denk niet dat alle gemeenten op dit ogenblik de capaciteit hebben – nu zet ik even mijn petje op van lokaal bestuurder – om de aanvragen van burgers te capteren en,

indien er al een juridisch kader voor zou zijn, in groep door te geven aan de arrondissementscommissarissen. De ambtenaren die daarmee belast zijn, hebben al andere taken en hebben die ruimte niet.

We moeten durven bekijken of het niet beter kan, want ik ben ervan overtuigd dat het wel beter kan, maar zonder daarbij een ander bestuursniveau te belasten op een manier die het niet meer aankan. Als de jacht haar plaats in Vlaanderen wil behouden, dan moet ze ook zelf beseffen dat het draagvlak essentieel is en moet er een zo groot mogelijke bereidheid zijn om naar een zo groot mogelijke transparantie te gaan.

Wat het effectief uitkleuren betreft, heb ik moeite met de tijdspanne, maar zo technisch ingewikkeld is het niet. Je gaat met je belastingbrief die aantoont dat je onroerende voorheffing betaalt naar de arrondissementscommissaris. Die neemt er akte van en zorgt voor de uitkleuring. De tijd die daarvoor nodig is, is iets anders, maar het technische aspect vind ik niet onoverkomelijk.

Minister Zuhail Demir: Ik begrijp de bezorgdheden en ben mij ervan bewust dat er bepaalde knelpunten zijn, ook bij de arrondissementcommissarissen. Ik zal in de komende maanden onderzoeken hoe we daaraan kunnen tegemoetkomen, zonder dat ik verder wil ingaan op de problematiek. Ik ben me wel bewust van bepaalde knelpunten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben al blij dat u het zult onderzoeken. Ik heb daarnet al aangekondigd dat wij een initiatief zullen nemen om ervoor te zorgen dat de evaluatie van het Jachtdecreet en de aanpassingen ervan echt vooruitgaan.

Het klopt dat het niet zo ingewikkeld is, maar het vraagt heel wat tijd. Dat is op zich al een drempel. Als we echt willen dat dit een werkbaar verhaal is dat iedereen begrijpt, dan moeten al die speeltuinen en openbare domeinen waarop eigenlijk niet gejaagd kan worden, eruit. Het is immers absurd dat er een jachtrechtkaart is waarop delen staan waarop niet gejaagd kan worden. Dat zorgt alleen maar voor verwarring. Je kunt dat eigenlijk niet uitleggen.

Daarnaast is de drempel 'tijd' ook wel heel belangrijk. We moeten ook daarvan af. Er is nog heel wat werk aan de winkel om het veel eenvoudiger, logischer en natuurvriendelijker te maken. We willen daar graag onze schouders mee onder zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de luchtkwaliteit in Vlaanderen en het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 – 330 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen vervat in het nieuwe luchtbeleidsplan 2030 – 343 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) publiceerde op 22 oktober nieuwe rapporten betreffende de emissie-uitstoot van

verschillende vervuilende stoffen en de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Voor heel wat vervuilende stoffen zien we een dalende trend op het vlak van uitstoot van emissies. Zo daalde de uitstoot van fijn stof met meer dan een kwart ten opzichte van 2000 en voor stikstofoxiden ging het om bijna een halvering. Ook de zwaveldioxide werd tot een kwart herleid. Vlaanderen doet het veel beter dan decennia geleden.

De uitstoot van de industrie en de energiesector daalt. Door bepaalde saneringsmaatregelen stoten deze sectoren alsmaar minder vervuilende stoffen uit. De VMM stelt een duidelijke daling vast van fijn stof, zwaveldioxide en ook zware metalen.

Maar helaas verliezen we terrein bij de huishoudens. Die vormen de belangrijkste bron van onder meer fijn stof. Dat heeft vooral te maken met de houtstook als bij- of hoofdverwarming in huizen. Ook op het vlak van verkeer, de belangrijkste bron van stikstofoxiden, is er nog veel winst te boeken. Daar wordt vooral naar dieselwagens gekeken. Voorts zie we bij de land- en tuinbouwsector een wisselend beeld van dalingen, stagnatie en zelfs lichte stijgingen.

Ondanks de dalende emissies van de afgelopen tien jaar haalt Vlaanderen toch nog niet alle Europese doelstellingen en advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. Om de gezondheid en de vegetatie te beschermen, zijn er dus maatregelen nodig. Dat stelde ook de VMM in haar conclusie.

Op vrijdag 25 oktober 2019 keurde de Vlaamse Regering het definitief Vlaams luchtbeleidsplan 2030 goed. In juli 2018 werd het ontwerp van luchtbeleidsplan hier besproken met de toenmalige Vlaamse Regering. Na deze goedkeuring is het belangrijk om over te gaan tot de uitrol van de acties en maatregelen in het plan, want zoals u zelf in de media heeft verklaard is er nog veel werk aan de winkel.

In het finale plan werden onder andere kortetermijndoelstellingen ingevoegd. Meer bepaald zullen op korte termijn maatregelen genomen worden om de stikstofdioxideconcentraties nabij drukke wegen en 'street canyons' in te perken. De focus wordt gelegd op de uitstoot van dieselwagens. De regering wil ook partners zoeken die concrete maatregelen kunnen nemen, zoals bedrijven die werknemers stimuleren om met een zacht vervoermiddel naar het werk te komen.

Voor de concrete realisatie en implementatie van de acties in het actieplan wordt blijvend ingezet op overleg met de stakeholders om het draagvlak en de concrete haalbaarheid te vergroten. Men zal ook aandacht hebben voor de socio-economische impact.

Minister, hoe staat u tegenover de nieuwe rapporten van de VMM? Wat is voor u het belangrijkste verschil tussen de ontwerpversie van het luchtbeleidsplan en de definitieve versie? Op welke manier wordt er tegemoetgekomen aan de uitspraken in de rechtszaak van Greenpeace? Op welke manier werd er rekening gehouden met de opmerkingen van de adviesraden, zoals een overzicht van de kosten-baten van de maatregelen? Op welke manier wilt u acties met werkgeversorganisaties opzetten om de modal shift in het wegverkeer te versterken? Hoe zult u de socio-economische impact van de plannen in rekening brengen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, recent maakte de VMM de laatste nieuwe cijfers over de luchtkwaliteit in Vlaanderen bekend. Er is inderdaad gelukkig verbetering, maar laat ons wel wezen: er wordt vergeleken met twintig jaar geleden. Het is vooral belangrijk dat volgens de Wereldgezondheidsorganisatie slechts 1 procent van de bevolking op een plaats woont waar de lucht gezond genoemd kan worden.

Wat in het rapport steeds opnieuw naar voren komt, is dat vooral verbrandingsprocessen luchtvervuiling veroorzaken, dat de nefaste gevolgen voor gezondheid

voor mens en natuur enorm zijn en dat de grote medische kost die daaraan gelinkt is, ook heel groot is.

Daarnaast keurde onze Vlaamse Regering op 25 oktober het nieuwe luchtbeleidsplan 2030 definitief goed, net op tijd om geen dwangsommen te moeten betalen aan Greenpeace na de veroordeling voor het blijvend overschrijden van de Europese normen voor stikstofdioxide. Opvallend aan het nieuwe luchtbeleidsplan is dat de Vlaamse Regering het federale niveau wil aanmanen om het systeem van de salarismotoren aan te passen. Misschien is dat ook iets dat alleen de groenen is opgevallen. Ten tweede is er geen sprake meer van een slimme kilometerheffing voor personenwagens. Wel wordt er gefocust op de vergroening van het wagenpark en zal er gewerkt worden aan een wetgevend kader voor de ultralage-emissiezone (ULEZ). Voor de huishoudens zal er ingezet worden op het uitfasen van vervuillende kachels en open haarden via een 'green deal' met de sector.

Het nieuwe luchtbeleidsplan zonder slimme kilometerheffing voor personenwagens, zonder premie voor zero-emissiemobiliteit, zonder premie voor minder vervuillende houtkachels, zonder concrete verscherping van de lage-emissiezones lijkt mij eerder een afzwakking dan een versterking van het voorgaande rapport. Ik vind het heel jammer om dat te moeten zeggen. Ik hoop ten eerste dat u mij heel erg zult kunnen overtuigen van het tegendeel.

Kunt u het hardmaken dat u zonder de invoering van de slimme kilometerheffing voor personenauto's de doelstelling zult halen? Welke maatregelen komen er in de plaats?

De vergroening van het wagenpark als een van de speerpunten staat alvast schijnbaar in contrast met de recente schrapping van de premie voor zero-emissiewagens. Volgens FEBIAC is die afschaffing nefast voor de vergroening van het wagenpark. Naast het feit dat het wat vreemd is dat u deze schrapping net nu en vroegtijdig deed, is het vooral belangrijk welk alternatief u biedt. Op welke manier wilt u de zero-emissiemobiliteit dan wel een boost geven? Waarop zult u de vrijgekomen middelen – 11,2 miljoen lees ik – dan wel inzetten?

De verantwoordelijkheid voor het invoeren van lage-emissiezones (LEZ's) en ULEZ's wordt bij de lokale besturen gelegd. Luchtvervuiling kent nochtans geen grenzen, zoals u zelf aangeeft. Waarom wordt er niet gekozen voor een algemeen plan voor het hele grondgebied met duidelijke kaders en afspraken?

De verbetering van de luchtkwaliteit is vooral een gevolg van efficiëntieverbeteringen. Dankzij de euronormen voor nieuwe wagens daalde de fijnstofuitstoot door autoverkeer aanzienlijk. Helaas niet voor stikstof en dat heeft heel wat te maken met 'dieselgate', autobouwers dus die sjoemelen met de testen van hun wagens. Momenteel rijden op Belgisch grondgebied zo'n 2,3 miljoen sjoemeldiesels rond en hun aandeel stijgt helaas nog elke dag. Waarom treft u met het plan daaromtrent geen maatregelen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik dank u voor uw vragen. Het is een heel pak. Ik ben ook blij dat jullie het luchtbeleidsplan hebben doorgenomen. Daarin staan heel wat maatregelen, maar er zijn ook maatregelen vervangen. Ik denk dan aan de kilometerheffing die er niet meer in staat, maar vervangen is door twee andere maatregelen, waar ik nog op terugkom.

De nieuwe rapporten van de VMM bevestigen de omgevingsanalyse uit het nieuwe luchtbeleidsplan. We zien een dalende trend in de emissies en een verbetering van de luchtkwaliteit. Vlaanderen haalt de luchtkwaliteitsnorm voor stikstof nog niet overal en de luchtkwaliteit is nog niet overal in overeenstemming met de advieswaarden. Er is dus nog heel wat werk voor de boeg.

De rapporten geven ook aan dat er inspanningen nodig zijn om de emissies van houtverbranding en de emissies van diesel te verminderen. Al deze elementen maken deel uit van het nieuw luchtbeleidsplan. Wat betreft de emissies van diesel, zie ik dat de autosector daarmee bezig is en zijn er nu diesels die veel properder zijn en veel minder uitstoten. Je hebt diesels en diesels. Dat wil ik toch ook even onderstrepen.

Dan was er de vraag wat voor mij het belangrijkste verschil is tussen het definitieve luchtbeleidsplan en het ontwerp van versie van 20 juli 2018. Het verschil met het ontwerpplan is dat we nu niet enkel naar 2030 kijken, maar ook de luchtkwaliteit voor een tussenliggend jaar, namelijk 2025, in kaart hebben gebracht. Dat was in de eerste versie niet het geval. Daaruit blijkt dat we in 2025 overal de luchtkwaliteitsnormen zullen halen en in 2030 belangrijke stappen zetten richting de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Daarnaast heb ik naar aanleiding van de ontvangen adviezen bijkomende informatie en verduidelijkingen opgenomen, alsook tussentijdse doelstellingen. Het luchtbeleidsplan werd ook afgestemd met het ontwerp van klimaatplan. In uitvoering van het nieuwe Vlaamse regeerakkoord werden tot slot een aantal maatregelen bijgestuurd, zoals het afschaffen van de kachelpremie en het vervangen van de kilometerheffing door andere maatregelen.

Op welke manier komt deze finale versie tegemoet aan de uitspraken in de rechtszaak van Greenpeace? Om invulling te geven aan de uitspraak van de Nederlandstalige rechtbank van Brussel werden de Atmo-streetkaarten van de VMM aan de commissie gerapporteerd, werd het ontwerpplan uitgebreid met informatie over alle luchtkwaliteitszones en werd het jaar 2025 opgenomen. De modellering toont aan dat alle luchtkwaliteitszones in Vlaanderen in overschrijding zijn, waardoor het nieuwe luchtbeleidsplan informatie bevat over alle zones in Vlaanderen en niet enkel over de zone 'agglomeratie Antwerpen', zoals in het ontwerpplan. We bekijken het nu echt wel op een groter niveau.

Dan kom ik tot de volgende vraag. Bijlage 5 van het luchtbeleidsplan geeft een uitgebreid antwoord op alle adviezen en vragen in het kader van het openbaar onderzoek. Ook de vraag kosten-baten komt aan bod. Dit geeft meteen ook een antwoord op de vraag hoe ik de socio-economische impact in rekening bracht. Voor de concrete realisatie en implementatie van de acties in dit actieplan zal uiteraard ook steeds naar de socio-economische impact gekeken worden. Dit gebeurt via studies en door overleg met de betrokken sectoren.

De acties die ik zal opzetten om een modale verschuiving te krijgen zijn velerlei. Het engagement en de kennis bij bedrijven en sectororganisaties is groot. Er zijn heel wat bottom-upinitiatieven mogelijk die inzetten op het vermijden en verschuiven van autokilometers, zowel voor woon-werkverkeer als vrijetijdsverplaatsingen. Ook acties om de bedrijfsvloot te vergroenen, behoren tot de mogelijkheden. Voor vrachtvervoer stimuleren we sectororganisaties en bedrijven ook om in te zetten op een verdere optimalisatie van de belading.

Ik wil hiervoor op zoek gaan naar partners die concrete maatregelen willen en kunnen nemen. Bedrijven die reeds klimaatcharters ondertekenden, zijn een goed voorbeeld. Dat zijn er trouwens een heel pak. Heel wat bedrijven hebben 'Sign for My Future' getekend. Nu moeten ze het ook wel doen. Tekenen is één zaak, maar het is niet alleen de overheid die iets moet doen, het is ook aan hen. Ik vind dat heel belangrijk. Als ze kunnen tekenen, dan kunnen ze ook de nodige maatregelen nemen om wat ze hebben getekend in de praktijk om te zetten.

Met het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) wil ik bekijken welke overkoepelende acties kunnen worden genomen. Er moeten in de

komende maanden en jaren door bedrijven acties worden genomen en ik zal dat ook maximaal faciliteren.

Kan ik het hard maken dat, zonder de invoering van de slimme kilometerheffing voor personenauto's, de doelstelling zal worden gehaald? Welke maatregelen komen in de plaats? De kilometerheffing werd vervangen door twee andere maatregelen. De eerste vervangende maatregel verankert de modal shift mee in de werking van de vervoerregio's. Het decreet Basisbereikbaarheid geeft reeds aan dat de regionale mobiliteitsplannen rekening zullen moeten houden met de klimaat- en luchtkwaliteitsdoelstellingen. Binnen de vervoerregio's wordt een lokale mobiliteitsregie opgezet, en zo zetten ze mee in op een verdere afvlakking van de groei van het gemotoriseerde verkeer en het streven naar een ambitieuze modal shift, zowel qua personenvervoer als logistiek.

De vervoerregio's krijgen als doelstelling mee dat het aandeel duurzame modi moet toenemen tot minstens 40 procent. Voor de vervoerregio's Vlaamse Rand, Antwerpen en Gent streven we zelfs naar een hoger aandeel van duurzame modi van minstens 50 procent.

Naast de samenwerking met de vervoerregio's voorzie ik ook een extra stimuleringsbeleid dat burgers en bedrijven moet aanzetten om alternatieve vervoermiddelen te gebruiken.

Dan is er uw vraag over de vergroening van het wagenpark. Laat mij heel duidelijk stellen dat er ook in het luchtbeleidsplan heel wat maatregelen staan om de markt van groene voertuigen te stimuleren. Dat is belangrijk. De premie voor zero-emissievoertuigen – ik noem dat de Teslabonus – is afgeschaft omdat de premie tot nu toe ook niet het gewenste resultaat heeft bereikt. Driekwart van de elektrische wagens is immers aangekocht door bedrijven. Je ziet heel wat bedrijven die hun bedrijfswagens aanpassen en overschakelen naar die zero-emissiewagens. Zij genieten van een fiscale aftrek, en kunnen daardoor geen beroep doen op die premie.

Het goedgekeurde luchtbeleidsplan bevat wel nog stimulansen voor zero-emissievoertuigen. Ik wil bekijken op welke manieren we de meer vervuilende voertuigen duurder kunnen maken en milieuvriendelijkere voertuigen goedkoper.

Andere maatregelen uit het luchtbeleidsplan stimuleren de markt van groene voertuigen door bijvoorbeeld de fiscale vrijstelling en de vergroening door het in het verkeer brengen van die voertuigen.

Je kunt niet alles oplossen. Je zult niet voor de vergroening zorgen door er volop subsidies tegenaan te gooien. Er moet ook een beleid komen zodat mensen ook geneigd zijn om die auto's te kopen. Dat heeft ook te maken met het feit dat we nu te weinig laad- en tankinfrastructuur hebben. Heel wat mensen willen wel zo'n auto kopen, en dan gaat het echt niet over die subsidie van 4000 euro. Geloof me vrij, iemand die een auto uit dat hogere segment kan kopen, kan die 4000 euro, denk ik, ook wel neertellen. Het gaat echter vaak over het feit dat men voldoende moet kunnen tanken. Daarom hebben we in het luchtbeleidsplan ook opgenomen dat we naast die fiscale vrijstelling de laad- en tankinfrastructuur zullen uitbouwen. Ik hoop dat we daarmee die gedragswijziging kunnen stimuleren zodat mensen meer gebruik zullen maken van elektrische voertuigen.

We moeten nichevloten zoals taxi's, deelsystemen en bussen, én bedrijfsvloten als koplopers in de transitie naar de zero-emissie verder ondersteunen en versterken.

Ook de innovatie in het ontwikkelen van milieuvriendelijke vrachtvervoer willen we stimuleren. Het is een van de maatregelen in het luchtbeleidsplan, net als het vormgeven van lage- en ultralage-emissiezones (LEZ en ULEZ) in stedelijke

gebieden. Dit alles zal ik, zoals voorzien in het luchtbeleidsplan, verder uitwerken binnen het Vlaamse actieplan Clean Power for Transport, dat ik als minister trek.

De verantwoordelijkheid rond het invoeren van LEZ en ULEZ in steden en de gemeenten wordt inderdaad bij de lokale besturen gelegd. Het gaat immers over een lokale maatregel op hun grondgebied. Dat wil niet zeggen dat er geen algemeen plan is voor het hele grondgebied met duidelijke kaders en afspraken. Integendeel, het decreet rond LEZ en het bijbehorend uitvoeringsbesluit geeft een heel duidelijk kader aan.

Het luchtbeleidsplan gaat uitvoerig in op de hogere stikstofuitstoot van diesels. De aanpak staat uitgebreid beschreven onder het maatregelenpakket E voor de sector transport. We zorgen ervoor dat de reële emissies van voertuigen dalen. Het komt erop neer dat we enerzijds de fraude door voertuigeigenaars willen aanpakken, zoals het verwijderen van roetfilters of het omzeilen van de AdBlue. Anderzijds willen we de fraude door voertuigconstructeurs aanpakken, zoals dat het geval was bij dieselgate.

Er loopt momenteel een onderzoek om het technisch en juridisch kluwen te ontwarren. Dat onderzoek zal een aantal voorstellen van beleidspakketten uitwerken die ik, samen met minister Peeters, in Vlaams beleid wil omzetten. Waar de bevoegdheden federaal of Europees zijn, wil ik de bevoegde instanties tot actie aanzetten. Het eindrapport van deze studie wordt midden volgend jaar verwacht.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw heel uitgebreid antwoord. We zullen dit uiteraard van nabij opvolgen en nadien evalueren. U hebt inderdaad heel wat maatregelen opgesomd die zullen worden genomen. We zullen daar in deze commissie uiteraard op regelmatige basis op terugkomen.

Ik wil het nog even over iets helemaal anders hebben. Vorig jaar is BelAir gelanceerd, een app met betrekking tot de luchtkwaliteit. Ik heb net nog even gekeken, want ik heb daar toen veel kritiek op gegeven. De VMM heeft die app in het leven geroepen. Mensen kunnen die app consulteren om thuis te zien hoe het met de luchtkwaliteit gesteld is. Indien u dat nu googelt, zult u zien dat die app momenteel een score van 1,7 krijgt. Er zijn veel negatieve recensies en we hebben daar ook al veel kritiek op gegeven. De toenmalige minister zou dat nog bijsturen, maar u zult zien dat die app nog steeds heel slecht wordt geciteerd. Daar is dus werk aan de winkel. Op zich was dit een nobel initiatief, maar het werkt niet.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, ook ik dank u voor uw antwoord. Ik heb evenwel nog een aantal bedenkingen.

U hebt maatregelen vermeld in de plaats van de slimme kilometerheffing, zoals de verankering van de kilometerdoelstelling, de vervoersregio's en extra stimuli die voor burgers en bedrijven een aanzet moeten zijn. Dat staat helaas in schril contrast tot het feit dat er geen bijkomend budget is voor het openbaar vervoer, dat op dit vlak de belangrijkste factor zal zijn.

Daarenboven ben ik blij dat u uw enthousiasme over de verantwoordelijkheid van de bedrijven toont, maar hoe fair is het die verantwoordelijkheid volledig bij hen te leggen? Bedrijven kunnen hun werknemers stimuleren om niet meer met de auto naar het werk te komen, maar we weten allemaal dat er helaas meer en meer auto's op onze banen rijden en dat er meer en meer kilometers worden gereden. Nu blijkt zelfs dat de hoopgevendste efficiëntieverbetering bij nieuwe wagens grotendeels wordt tenietgedaan door het feit dat we alsnog meer en meer met de auto

rijden. Ik vrees dat de werknemers geen groot verschil zullen maken, tenzij u de Federale Regering ervan kunt overtuigen de salarisiwagens toch nog af te schaffen.

Wat de premie voor zero-emissievoertuigen (ZEV-premie) betreft, begrijp ik uw stelling. Aangezien de elektrische bromfietsen, taxidiensten en deelsystemen hier gebruik van zouden kunnen maken, zouden we hiervoor een aantal nieuwe klanten kunnen hebben en ik vraag me af of een bijkomende campagne hiervoor toch misschien het gewenste effect zou kunnen hebben.

Net nu u op de vergroening van het wagenpark wilt inzetten, staat het wegvallen van die premie hier in schril contrast mee. Ik ben niet met die premie getrouwd en het is belangrijker dat er een concreet alternatief komt, maar dat heb ik vooralsnog niet gehoord. Er zou een fiscale vrijstelling in de plaats komen.

Ik ben erg blij dat u zich wilt inzetten om meer elektrische laadpalen te krijgen, want dat is een heikel en belangrijk punt. Ik wil u hiervoor alvast danken.

Een lage-emissiezone voor het hele grondgebied is wel heel fijn. Daar had ik overgelezen. U wilt een wettelijk kader voor ultralage-emissiezones uitwerken. Ik vind dat goed en belangrijk, maar het brengt ons voorlopig niets op. De lokale besturen krijgen de verantwoordelijkheid toegewezen, maar zij hebben dat nog niet in hun beleidsplannen opgenomen, laat staan in hun begroting gestoken. Dat kan hooguit iets voor binnen vijf jaar worden..

Wat de sjoemelsoftware betreft, ben ik blij dat u maatregelen zult treffen. Zonder die sjoemelveertuigen zou ons stikstofprobleem in Vlaanderen veel beheersbaarder zijn. Volgens VITO zou de directe uitstoot van stikstof 57 procent minder zijn geweest. De winnaars zijn inderdaad enkel de autoconstructeurs, de verliezers zijn wij met zijn allen, met onze gezondheid. Ik kijk heel erg uit naar dat onderzoek waar u gewag van maakt om een Vlaams beleid hierrond te maken.

Ik heb nog een extra vraag. Er is het vonnis in het voordeel van Greenpeace en de aanmaning van de Europese Commissie. U antwoordde al op de vraag van de collega over op welke manier het rapport tegemoetkomt aan de uitspraak van de rechter. Ik ben niet helemaal overtuigd, maar goed, ik hoop dat u uiteindelijk wel gelijk zult krijgen. U zegt dat u ook een extra monitoring wil doen als vrij snel zou blijken dat we het met deze maatregelen niet halen. Minister, wilt u alsnog opnieuw nadenken over zoiets als de slimme kilometerheffing? Alle experts zijn het er toch over eens dat enkel een heel groot systeem of een systeem van die grootteorde echt een verschil zou kunnen maken.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik heb twee kleine bemerkingen. Er moest zeker nuance gebracht worden in de subsidie die is weggenomen – en ik volg collega Van den Brande natuurlijk –, maar zoals u ook al zei, zijn de duurdere wagens de wagens die door bedrijven als bedrijfswagen worden ingeschreven. De particulieren gingen wel naar het goedkope segment en voor hen zal de 4000 euro toch wel een verschil kunnen maken. Maar goed, zoals het nu was, was het waarschijnlijk een maatregel die zijn doel voorbijschoot.

Heel wat CEO's hebben zich geëngageerd voor 'Sign for my Future', maar ze hebben ook een heel duidelijke vraag gesteld aan het beleid. Die vraag was: 'Kom met een ambitieus klimaatbeleid. Wij steunen dat.' Ze vragen de overheid een ambitieus klimaatbeleid te ontwikkelen met duidelijke en ambitieuze doelstellingen en een plan van aanpak en een aantal maatregelen. Ze willen zich daar graag in inschrijven en van hun kant inspanningen doen. Bedrijven werken zo. Als er geen beleidskader is dat hen vooruitdrijft om maatregelen te nemen, dan gaan ze dat ook niet doen. Ze zullen het niet zomaar doen omdat ze in het 'level playing field'

willen blijven. De minister-president heeft onlangs nog in een uitzending gezegd: 'Kijk naar Arcelor Metal. Zij zijn vooruitstrevend. Ze hebben de minste uitstoot.' Maar hoe komt dat? Dat komt natuurlijk omdat de wetgeving hen heeft aangespoord om dat te doen. Europa heeft gezegd dat ze het moeten doen, dat ze zich moeten aanpassen, want dat men anders niet meer meedoet. Ik denk dus dat de combinatie belangrijk is. Het is nog maar eens een signaal en een aansporing om op het vlak van klimaat ambitieus te zijn en de signalen uit de maatschappij, ook van de industrie, mee te nemen en erop in te gaan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De kilometerheffing is inderdaad vervangen door twee maatregelen. Ik geloof wel in de modal shift. Als mensen twee uur in de file moeten staan om naar hun werk te gaan, geloof ik wel dat ze bijvoorbeeld een klein stuk met de auto zullen doen tot ze een trein kunnen nemen die hen snel naar Brussel of Antwerpen of een andere stad brengt. Vervolgens nemen ze misschien ook een deelfiets. Ik geloof er dus wel in. We gaan ook alles op alles zetten om dit te stimuleren. Ik meen dat dit de toekomst zal moeten zijn: niet gewoon de auto nemen, maar verschillende vormen van vervoersmodi gebruiken.

Ik zal het luchtbeleidsplan opvolgen. We zullen het ook monitoren. Indien nodig zal ik bijkomende maatregelen nemen. Ik kom zelf uit Limburg en het is een groot probleem. De trein uit Genk doet er 1 uur en 40 minuten over en dan moet ik nog wandelen. Ik ben meer dan 2 uur en een kwartier onderweg. Ik zou eerder opteren – we hebben 100 miljoen euro extra gepland om te investeren in openbaar vervoer – om verder te kijken naar het openbaar vervoer en dat sterker te maken, dan een kilometerheffing in te voeren. Voor bepaalde regio's is dat een belastingverhoging. Daarvoor moeten we toch wel opletten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Als u met de extra investering in openbaar vervoer wilt inzetten, dan zou dat fantastisch zijn. Vlaanderen had de Europese luchtkwaliteitsnormen, die ondertussen toch al twintig jaar oud zijn, al in 2010 moeten respecteren. Ik ben momenteel wat teleurgesteld over het rapport. Laten we hopen dat u gelijk krijgt, en niet ik. We zijn er allemaal beter mee, want het blijft toch zo dat maar 1 procent van de Vlamingen in een goede luchtkwaliteit leeft. Dat wil zeggen dat 99 procent – wij dus ook allemaal – in lucht leeft die ons ziek kan maken.

Er zijn moeders in spe met roet in hun placenta, er zijn kinderen met roet in hun urine, er zijn jongeren die kampen met astma. België zit in de top tien van de wereld van kinderen met astma. Daarmee is slechte luchtkwaliteit even dodelijk als verkeersongevallen. Er zijn volwassenen die te vroeg sterven, en misschien een heel leven leiden aan chronische luchtweginfecties. Daar komt nog een hele gezondheidskost bij.

Minister, ik hoop dat u dit probleem heel ernstig neemt, maar daar ga ik van uit. Wij Vlamingen stellen die vraag voor gezonde lucht terecht. Wij hebben daar absoluut recht op. Ik hoop dat we daar heel erg op zullen inzetten. Voorlopig ben ik niet helemaal overtuigd, maar ik supporter samen met u.

De voorzitter: Dat is een positieve noot om mee af te sluiten.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.